

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

ZAVODA ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA I REOSIGURANJA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

2019.

Broj: 01-02-08-11-3-2278-6/19

Sarajevo, septembar 2020.

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA.....	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI.....	2
II	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU.....	4
III	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	5
1.	UVOD.....	5
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	6
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA.....	6
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA.....	7
5.	OBAVLJANJE POSLOVA IZ OKVIRA NADLEŽNOSTI ZAVODA.....	9
6.	PLANIRANJE, DONOŠENJE FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE.....	11
7.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	12
7.1	GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA.....	12
7.1.1	Prihodi i primici.....	12
7.1.1.1	Prihodi od poreza.....	12
7.1.1.2	Neporezni prihodi.....	13
7.1.1.3	Primljeni transferi i donacije.....	13
7.1.2	Rashodi, izdaci i finansiranje.....	14
7.1.2.1	Rashodi Stručne službe.....	14
7.1.2.2	Rashodi Federalnog fonda solidarnosti.....	15
7.1.3	Finansijski rezultat.....	17
7.2	BILANS STANJA.....	17
7.2.1	Gotovina, kratkoročna potraživanja i razgraničenja.....	17
7.2.2	Stalna sredstva.....	18
7.2.3	Kratkoročne obaveze i razgraničenja.....	18
7.2.4	Popis sredstava i obaveza.....	18
7.3	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA.....	19
8.	VANBILANSNA EVIDENCIJA.....	20
9.	JAVNE NABAVKE.....	20
10.	IT revizija u procesima nabavki lijekova i potrošnog materijala, inoosiguranja, razvoja HCFIS-a i implementacija BH-DRG-A.....	23
11.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA.....	26
IV	PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	28
	Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2019. godinu.....	29
	Bilans stanja na 31. 12. 2019. godine.....	33
	Izveštaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine.....	34

I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zavod)**, koji obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2019. godine, Račun prihoda i rashoda, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan, te Analizu iskaza – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Zavoda na 31. 12. 2019. godine, novčane tokove i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Zavoda u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Zavoda odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovio Zavod.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika, donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije, u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljammo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog usljed prevare, veći je od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Zavoda;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine za 2019. godinu**, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Zavoda za 2019. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. Popisom utvrđeno stvarno stanje potraživanja i obaveza i usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem nije izvršeno u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH (tačka 7.2.4 Izvještaja).
2. Plan javnih nabavki u toku godine više puta je mijenjan i u odnosu na početni uvećan je za cca 22.700.000 KM. Planom su, između ostalih, predviđeni i hitni pregovarački postupci bez objave obavještenja. Nabavka lijeka „Trastuzumab“ u iznosu od 7.545.250 KM planirana je putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja, kojoj je trebala prethoditi detaljna analiza tržišta u cilju dokazivanja ekskluziviteta ponuđača (tačka 9. Izvještaja).
3. Zbog kasnog otpočinjanja postupaka javne nabavke nisu pratile osigurana sredstva u Finansijskom planu za 2019. godinu, što nije u skladu sa članom 4. Zakona o budžetima u FBiH (tačke 6. i 9. Izvještaja).

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i ISSAI-jem 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tom standardu detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Zavoda u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- **Upravni odbor je organ upravljanja Zavoda čiji je djelokrug rada definisan Zakonom o zdravstvenom osiguranju. Imenuje ga Vlada FBiH na prijedlog Federalnog ministarstva zdravstva. Vlada FBiH je 2015. godine imenovala privremene članove Upravnog odbora na period od tri mjeseca, do okončanja postupka konačnog imenovanja. Upravni odbor Zavoda nije imenovan do kraja obavljanja revizije, na šta skrećemo pažnju s obzirom na značajnost rada Zavoda, nadležnosti Upravnog odbora i odredbe Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine (tačke 1. i 4. Izvještaja).**
- **U skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju, za Federalni fond solidarnosti godišnje je potrebno iz Budžeta FBiH obezbijediti iznos u visini prihoda ostvarenih od doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje u FBiH. Prihodi odobreni iz Budžeta FBiH za 2019. godinu iznosili su 20,46% od Zakonom propisanog iznosa: 30.500.000 KM (tačka 7.1.1.3 Izvještaja).**

Naše mišljenje nije modifikovano u vezi s navedenim pitanjima.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Zavoda odgovorno je da osigura da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine obezbijedilo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Zavoda, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 22. 9. 2020. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

II KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija usklađenosti, u okviru finansijske revizije, podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo da li je dati predmet revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima, usklađen sa odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o budžetima u FBiH;
 - Uredba o računovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;
- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- Finansijski plan Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH za 2019. godinu;
- Odluka o izvršavanju Finansijskog plana Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja za 2019. godinu;
- Zakon o trezoru u FBiH;
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o radu;
- Zakon o zdravstvenom osiguranju;
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti;
- Zakon o lijekovima;
- Statut Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH;
kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

III IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Zavod je vanbudžetski fond, upisan kao javna ustanova kod nadležnog suda za registraciju na osnovu Zakona o zdravstvenom osiguranju¹ i Odluke Vlade FBiH² o početku rada Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH.

Djelatnost Zavoda uređena je Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Statutom Federalnog zavoda, a odnosi se na: učešće u izradi zakona u oblasti zdravstva, kao i drugih propisa i podzakonskih akata u vezi s ostvarivanjem prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja; vođenje evidencija u oblasti obaveznog zdravstvenog osiguranja; osiguravanje vođenja jedinstvenog informacionog sistema obaveznog zdravstvenog osiguranja; praćenje politike provođenja i unapređivanja obaveznog zdravstvenog osiguranja i koordiniranje rada kantonalnih zavoda u tom domenu; planiranje i prikupljanje sredstava Federalnog fonda solidarnosti; obavljanje poslova u vezi sa izradom obračuna sredstava Federalnog fonda solidarnosti po namjenama sa izvještajem; obavljanje poslova u vezi sa izradom obračuna ukupnih sredstava ostvarenih i utrošenih u zdravstvu FBiH sa izvještajem; izradu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju u dijelu koji se odnosi na obavezno zdravstveno osiguranje; ostvarivanje zdravstvene zaštite u inostranstvu; izradu cijena zdravstvenih usluga iz osnova obaveznog zdravstvenog osiguranja; kao i obavljanje drugih poslova koji se odnose na rad Federalnog fonda solidarnosti, a proizilaze iz zakona i drugih propisa, te podzakonskih akata.

Zakonom o zdravstvenom osiguranju u okviru Zavoda obrazovan je Fond solidarnosti Federacije BiH (u daljem tekstu: Fond), u cilju ostvarivanja jednakih uslova za provođenje obaveznog zdravstvenog osiguranja u svim kantonima, za određene prioritete vertikalne programe zdravstvene zaštite od interesa za Federaciju BiH, kao i za pružanje prioriteta najslabijih oblika zdravstvene zaštite iz specijalističkih djelatnosti osiguranim licima na teritoriji Federacije BiH. Formiranjem Fonda (1. 7. 2002. godine) proširena je djelatnost Zavoda. Sredstva Fonda osiguravaju se iz doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje, Budžeta FBiH i drugih izvora, u skladu sa zakonom i odlukom Vlade FBiH.

Zavodom upravlja Upravni odbor, koji imenuje Vlada FBiH na prijedlog federalnog ministra zdravstva. Upravni odbor čine predstavnici svih deset kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja.

U 2019. godini u Zavodu je djelovao privremeni Upravni odbor u sastavu:

1. Snježana Bodnaruk, predsjednica,
2. Berislav Živković, član, Posavski kanton,
3. Vesna Ferković, članica, Tuzlanski kanton,
4. Antonijo Vujica, član, Hercegovačko-neretvanski kanton,
5. Anđelko Mikulić, član, Zapadnohercegovački kanton,
6. Sandra Vegar-Zubović, članica, Kanton Sarajevo,
7. Azra Suljić, članica, Unsko-sanski kanton,
8. Emir Sijerčić, član, Bosansko-podrinjski kanton,
9. Haša Begić, članica, Zeničko-dobojski kanton,
10. Darko Rondić, član, Kanton 10,
11. Dragan Solomun, član, Srednjobosanski kanton.

Nadležnosti Upravnog odbora su: razmatranje izvještaja o toku postupka zaključivanja izmjena i dopuna međudržavnih ugovora o socijalnom osiguranju, donošenje odluka o zahtjevima kantonalnih odbora zdravstvenog osiguranja za ostvarivanje naknada koje se osiguravaju u slučaju nastupanja reosiguranih rizika i odluke o povratu premija reosiguranja, učešće u pripremi općeg akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Stručne službe, donošenje odluke o nabavci stalnih i drugih sredstava potrebnih za rad Stručne službe, razmatranje izvještaja o uvođenju i funkcionisanju jedinstvenog informacionog sistema obaveznog zdravstvenog osiguranja na teritoriji FBiH i predlaganje odgovarajućih mjera, kao i obavljanje drugih poslova, u skladu sa Statutom.

¹ „Sl. novine FBiH“, br.30/97, 07/02, 70/08, 48/11

² Odluke Vlade FBiH V. broj 107/98 od 14. 5. 1998. godine

S obzirom na kompleksnost poslova koji su u nadležnosti Zavoda i na godišnji budžet Zavoda, smatramo da privremeni Upravni odbor ne može vršiti poslove iz nadležnosti koji su mu propisani.

Zavodom rukovodi direktor, koji predstavlja i zastupa Zavod. Na prijedlog federalnog ministra zdravstva, privremeno – na tri mjeseca, odnosno do okončanja postupka za konačno imenovanje, u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima, rješenjima su imenovani v. d. direktorica Zavoda Vlatka Martinović (8. 12. 2017. godine) i v. d. zamjenik direktorice Dževad Hamzić (19. 12. 2017. godine). Nakon što je Federalno ministarstvo zdravstva provelo konkursnu proceduru, u junu 2019. godine Vlatka Martinović imenovana je za direktoricu Zavoda, a Zilha Ademaj za zamjenicu direktorice (27. 7. 2019. godine).

Organizacija i sistematizacija poslova u Zavodu uređena je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Stručne službe Zavoda, a čine je: Služba za sistem zdravstvenog osiguranja i reosiguranja, Služba za inostrano osiguranje i liječenje u inostranstvu, Služba za opće i personalne poslove, Služba za planiranje i ekonomiku, Služba za finansije, računovodstvo i trezorsko poslovanje, Služba za informacione tehnologije, Služba za medicinsko-farmaceutske poslove i Služba za internu reviziju. Sistematizovana su 54 radna mjesta, a na 31. 12. 2019. godine u Zavodu je bilo zaposleno 48 radnika.

Sjedište Zavoda je u Sarajevu, na Trgu heroja broj 14.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Zavoda za 2019. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, u periodu od januara 2020. do maja 2020. godine.

Imajući u vidu da je Vlada Federacije BiH 16. 3. 2020. godine proglasila stanje nesreće zbog situacije izazvane pandemijom COVID-19, subjekti revizije su na osnovu zaključaka i preporuka Vlade FBiH reorganizovali svoj rad i skratili radno vrijeme, što može uticati na način obavljanja poslova u okviru uspostavljenog kontrolnog okruženja. Zbog ovih okolnosti, a s ciljem prikupljanja dovoljnih i primjerenih revizijskih dokaza, subjektima revizije omogućeno je dostavljanje dokumentacije za završnu reviziju elektronskim putem.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljem tekstu: Ured) izvršio je finansijsku reviziju Zavoda za 2017. godinu, sačinio Izvještaj o reviziji i dao pozitivno mišljenje za finansijske izvještaje i mišljenje s rezervom za usklađenost. U Izvještaju su date preporuke u cilju otklanjanja uočenih propusta i nedostataka. Zavod je postupio u skladu sa članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestio Ured o poduzetim radnjama radi prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju. Revizijom je konstatovano da su preduzete odgovarajuće mjere, u skladu sa planiranim aktivnostima.

Uvidom u preduzete aktivnosti, te analizom realizacije datih preporuka, utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke

- 1) Zavod je blagovremeno pokretao procedure izrade Izmjena i dopuna finansijskog plana (Rebalansa) za 2019. godinu, u skladu sa članovima 36. i 37. Zakona o budžetima u FBiH.
- 2) Osigurano je poštivanje odredbi Zakona o budžetima u FBiH u dijelu stvaranja obaveza samo do iznosa odobrenog u finansijskom planu.

- 3) Osigurana je primjena člana 57. Zakona o budžetima u FBiH kojim je regulisano da se ne smiju stvarati obaveze iznad iznosa odobrenog operativnog plana.
- 4) Osigurano je poštivanje odredbi Zakona o budžetima u FBiH u dijelu stvaranja obaveza samo do iznosa odobrenog u finansijskom planu.
- 5) Postupci javnih nabavki provođeni su samo za nabavke koje su planirane usvojenim planom javnih nabavki ili vršene na osnovu donesene posebne odluke o pokretanju postupka javne nabavke, u skladu sa članom 17. Zakona o javnim nabavkama.
- 6) Nastavljene su aktivnosti na implementaciji akcionog plana „Reforme financiranja sekundarne zdravstvene zaštite u BiH“ u cilju postizanja efikasnijeg trošenja sredstava.

Djelimično realizovane preporuke

- 1) Poduzimane su aktivnosti na imenovanju Upravnog odbora Zavoda, ali do kraja 2019. godine nije okončana procedura imenovanja.
- 2) Poduzimane su aktivnosti na izvršenju odredbi zaključenih ugovora u dijelu vrste, obima i količine, u cilju blagovremenog pokretanja postupka novih nabavki, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, ali i dalje se blagovremeno ne pokreću određeni postupci javnih nabavki.
- 3) Poduzimane su aktivnosti na bržem rješavanju obaveza i potraživanja po međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju u dijelu koji se odnosi na obavezno zdravstveno osiguranje u saradnji sa kantonalnim zavodima zdravstvenog osiguranja, ali i dalje postoje određena neslaganja u evidencijama Zavoda i kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja.
- 4) Softverska podrška procesu planiranja i potrošnje lijekova i potrošnog materijala iz Fonda solidarnosti poboljšana je u dijelu nabavke softvera za javne nabavke, ali implementacija nije okončana.
- 5) Zavod je provodio aktivnosti na iznalaženju adekvatnog rješenja za informatičku podršku procesu inoosiguranja, ali bez njegove realizacije.
- 6) Zavod je u saradnji sa kantonalnim zavodima poduzimao aktivnosti u okviru svojih nadležnosti, kako bi se osigurao tehnološki razvoj HCFIS-a, ali bez njegove realizacije.

Nerealizovane preporuke

- 1) Potrebno je uspostaviti funkcionalan sistem internih kontrola, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.

Nakon izvršene revizije za 2019. godinu dato je ukupno 15 preporuka, od čega je osam novih i sedam preporuka koje su već date u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2017. godinu (jedna nerealizovana i šest djelimično realizovanih).

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Sistem internih kontrola

Radi ostvarenja programskih ciljeva rada, menadžment je odgovoran za uspostavljanje funkcionalnog sistema interne kontrole u cilju ekonomičnog, efikasnog i efektivnog trošenja javnih sredstava. Faktor koji najviše utiče na njegovu funkcionalnost je povoljno kontrolno okruženje, koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja i poštivanje postojećih zakonskih propisa. Zavod je usvojio značajan broj internih akata i procedura u cilju uspostavljanja sistema internih kontrola.

Unutrašnja organizacija i način rada Zavoda utvrđeni su Pravilnikom o radu i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Stručne službe Zavoda. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji uređen je način rada i rukovođenja Zavodom, te opis radnih mjesta zaposlenika, utvrđena je unutrašnja organizacija, sistematizacija poslova i zadataka, rukovođenje, organiziranje procesa rada, kao i druga pitanja od značaja za organizaciju i rad. Sistematizovana su 54 radna mjesta.

Pored Pravilnika o radu, Zavod je usvojio značajan broj akata i procedura u cilju uspostavljanja sistema internih kontrola.

Vlada je 5. 11. 2015. godine donijela Odluku o imenovanju privremenog Upravnog odbora na mandat od tri mjeseca, do okončanja postupka konačnog imenovanja. Upravni odbor Zavoda i dalje nije konačno imenovan, jer je u periodu od 2015. do 2019. godine nastavila važiti donesena Odluka, a u dva navrata imenovani su zamjenski privremeni članovi za Zapadnohercegovački kanton i Kanton 10. Navedeno nije u skladu sa članom 4. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine, kojim se propisuje da se imenovanja na kraći period odnose na najviše tri (3) mjeseca, koja se ne mogu ponoviti.

U ranijem periodu Zavod je uputio inicijativu za imenovanje Upravnog odbora Federalnom ministarstvu zdravstva, u čijoj je nadležnosti procedura imenovanja Upravnog odbora. Federalno ministarstvo zdravstva naglasilo je da poduzima aktivnosti na imenovanju Upravnog odbora Zavoda, ali da se nisu stekli uslovi za njegovo konačno imenovanje.

U skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, Standardima unutrašnje kontrole u javnom sektoru u FBiH i drugim propisima i aktima kojima se reguliše interna kontrola u subjektu revizije, Zavod je imenovao koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu. Nije prezentirana dokumentacija da su sačinjeni Strategija i mapa procesa.

Godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole dostavljen je Federalnom ministarstvu finansija 28. 2. 2020. godine.

Zavod nije u potpunosti uspostavio trezorsko poslovanje u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH³, jer njime nisu postavljena ograničenja trošenja neplaniranih sredstava, zbog čega trezor gubi svoju svrhu, što je detaljnije pojašnjeno u tački 9. Izvještaja. Prema Zaključku Vlade FBiH od 31. 7. 2019. godine, Zavod bi svoje trezorsko poslovanje u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH trebao početi obavljati od 1. 1. 2021. godine.

Izjava o fiskalnoj odgovornosti sačinjena je i dostavljena Federalnom ministarstvu finansija u skladu sa članom 2. i 6. Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Preporuke:

- **u cilju jačanja internih kontrola, sačiniti Strategiju i mapu procesa, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, Standardima interne kontrole u javnom sektoru u FBiH i drugim zakonskim i podzakonskim propisima;**
- **nastaviti aktivnosti sa Federalnim ministarstvom zdravstva na okončanju procedure imenovanja Upravnog odbora Zavoda u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine.**

Interna revizija

U skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u Federaciji BiH⁴ i Pravilnikom o kriterijima za uspostavu jedinice za internu reviziju u javnom sektoru u Federaciji BiH,⁵ Zavod je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji uspostavio Jedinicu za internu reviziju. Prema članu 4. Pravilnika, formiranje jedinica za internu reviziju vrši se u skladu sa Zakonom i Uredbom o načelima za utvrđivanje unutrašnje organizacije federalnih organa uprave i federalnih upravnih organizacija.⁶

Naime, članom 12. Uredbe definiše se da sektor, odjel, centar, servis i služba koja se obrazuje za vršenje istovrsnih, srodnih i međusobno povezanih upravnih i drugih stručnih poslova za koje je potreban određen stepen samostalnosti u rukovođenju, zahtijevaju se najmanje tri izvršioca, s tim što se u taj broj ne uračunava rukovodilac organizacijske jedinice. **U Zavodu su sistematizirana tri radna mjesta: rukovodilac i dva interna revizora, a popunjeno je radno mjesto rukovodioca, koji obavlja i poslove interne revizije, što nije u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima.**

³ „Sl. novine FBiH“, br. 26/16

⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 47/08 i 101/19

⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 82/13

⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 36/06

Direktorica je usvojila Strateški plan interne revizije za period 2019–2021. godine, a na osnovu njega i Godišnji plan rada interne revizije. Planom su definisane aktivnosti interne revizije na ostvarivanju ciljeva iz Strateškog plana i određeni su ciljevi, obim, metodologija, trajanje i resursi koji su potrebni za obavljanje svake pojedinačne revizije za 2019. godinu.

Godišnjim planom rada interne revizije i njegovim izmjenama za 2019. godinu planirano je obavljanje devet, a obavljeno je osam revizija iz oblasti: regulatornog okvira, donošenja i ažuriranja postojećih akata; procesa izdavanja saglasnosti i razduživanja utrošaka skupih lijekova koji se finansiraju sredstvima Fonda; upravljanja procesom javnih nabavki, praćenjem realizacije ugovora o nabavci lijekova, medicinskih sredstava, i zdravstvenih usluga sa provjerom blagovremenosti pokretanja postupaka javnih nabavki u vezi sa praćenjem realizacije ugovora; izvršenja finansijskog plana u periodu I-V 2019. godine; prihoda Fonda i zaliha lijekova i medicinskih sredstava. U Godišnjem izvještaju interne revizije navodi se da Zavod postupa po datim preporukama (80% realizovanih preporuka). Godišnji izvještaj interne revizije za 2019. godinu je, u skladu sa članom 18. Zakona, dostavljen Centralnoj harmonizacijskog jedinici.

Uzimajući u obzir godišnji budžet Zavoda u iznosu od 207.327.893 KM i kompleksnost poslova koji su u njegovoj nadležnosti, smatramo da na ovakav način uspostavljena interna revizija ne može ispuniti ciljeve i zadatke definisane Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH. Iako je izvršen veći broj revizija tokom 2019. godine, ne možemo se osloniti na rad interne revizije Zavoda, budući da rukovodilac Jedinice za internu reviziju obavlja i poslove internog revizora.

Preporuka:

- ***uspostaviti funkcionalnu jedinicu za internu reviziju, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u Federaciji BiH, Pravilnikom o kriterijima za uspostavu jedinice za internu reviziju u javnom sektoru u Federaciji BiH i Uredbom o načelima za utvrđivanje unutrašnje organizacije federalnih organa uprave i federalnih upravnih organizacija, u cilju unapređenja poslovanja Zavoda, jačanja kontrola i upravljanja rizikom.***

Prevenција korupcije

Plan integriteta Zavoda za period 2017–2019. godine donesen je u januaru 2017. godine, čija je svrha uspostavljanje mehanizma koji će obezbijediti efikasno i efektivno funkcionisanje institucije kroz jačanje odgovornosti, pojednostavljenje komplikovanih procedura, jačanje etike, eliminisanje neefikasne prakse kao i uvođenje efikasnog sistema nadzora i kontrole. Zavod je u toku 2019. godine poduzimao aktivnosti na prevenciji korupcije u vidu sačinjavanja pojedinačnih izvještaja o izvršenim kontrolama u zdravstvenim ustanovama i evaluaciji datih preporuka za unapređenje integriteta Zavoda.

5. OBAVLJANJE POSLOVA IZ OKVIRA NADLEŽNOSTI ZAVODA

Nadležnost Zavoda utvrđena je Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Statutom, a odnosi se na:

- učešće u izradi Zakona u oblasti zdravstva, kao i drugih propisa i podzakonskih akata u vezi sa ostvarivanjem prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja;
- praćenje politike provođenja i unapređenja obaveznog zdravstvenog osiguranja i koordiniranje rada kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja u tom domenu;
- planiranje i prikupljanje sredstava federalnog fonda solidarnosti i realizacije programa zdravstvene zaštite koji se finansiraju sredstvima federalne solidarnosti, saglasno Odluci o vertikalnim programima;
- obezbjeđenje prava osiguranika u okviru federalnog fonda solidarnosti u cilju ujednačavanja prava osiguranika na nivou Federacije BiH kod provođenja određenih programa zdravstvene zaštite;
- izradu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju u dijelu koji se odnosi na obavezno zdravstveno osiguranje i njihovo provođenje;
- koordinaciju rada kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja u provođenju ovih ugovora i neposredno učešće u međunarodnim dogovorima vezanim za ovu oblast,

- obavljanje poslova u vezi sa ostvarivanjem zdravstvene zaštite u inostranstvu, za koje je ovlašten u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju;
- osiguranje vođenja jedinstvenog informacionog sistema obaveznog zdravstvenog osiguranja;
- prikupljanje, analizu podataka i izradu obračuna ukupnih sredstava ostvarenih i utrošenih u zdravstvu Federacije Bosne i Hercegovine;
- izradu cijena zdravstvenih usluga iz osnova obaveznog zdravstvenog osiguranja;
- druge poslove koji se odnose na rad Fonda, a proizilaze iz zakona i drugih propisa, te podzakonskih akata.

Federalno ministarstvo zdravstva (u daljem tekstu: Ministarstvo) nadležno je za Zavod i sve instrukcije, a i povratni izvještaji i planovi dostavljaju mu se na odobrenje i daljnju proceduru. Sredstva Fonda osiguravaju se iz doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje i dijelom iz sredstava Budžeta FBiH putem transfera Ministarstva.

U okviru primjene ugovora o socijalnom osiguranju koje BiH ima zaključene sa drugim državama, u procesu obračuna međusobnih obaveza i potraživanja, po osnovu paušala za zdravstveno osiguranje penzionera FBiH sa stalnim boravkom u drugim državama, kao i stvarnih troškova liječenja osiguranih lica sa privremenim boravkom, Zavod ima funkciju organa za vezu i ima koordinirajuću ulogu između kantonalnih zavoda i zemalja ugovornica.

Zavod, u saradnji sa komisijom za sukobe nadležnosti koja je imenovana u 2017. godini, poduzima aktivnosti u cilju konačnog utvrđivanja, usvajanja i donošenja novih kriterija za raspodjelu predmeta sukoba nadležnosti između kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja. Upravni odbor je 8. 10. 2019. godine donio odluku o imenovanju nove komisije za rješavanje predmeta sukoba nadležnosti kod primjene ugovora o socijalnom osiguranju između BiH i Republike Hrvatske, Republike Srbije i drugih država sa kojima BiH ima zaključene ugovore o socijalnom osiguranju. Članovi ove komisije su predstavnici svih kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja.

Svi operativni planovi vezani za realizaciju ovih ugovora organizovani su u okviru Službe za inoosiguranje. U Službi za inoosiguranje prikupljaju se podaci o potraživanjima kantonalnih zavoda i prosljeđuju drugim državama, te se vrši prijem faktura od tijela za vezu drugih država, prosljeđuje kantonalnim zavodima, prikupljaju sredstva od kantona i plaćaju fakture. U skladu sa odredbama ugovora, obračun i plaćanje paušala vrši se jednom godišnje, a stvarnih usluga tromjesečno. Obrada dokumentacije i kontrole najvećim dijelom vrši se manuelno, a pomoćne evidencije se vode u Excel tabelama. Razmjena podataka između Zavoda i kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja vrši se u pisanoj formi poštom i dugo traje, posebno kada jedna strana ima reklamaciju na obračun. Zavod je dostavio Izvode za usaglašavanje stanja/rekapitulaciju potraživanja i obaveza po osnovu stvarnih i paušalnih troškova kantonalnim zavodima zaključno sa 31. 12. 2019. godine. **Veći dio iskazanih obaveza i potraživanja odnosi se na prethodne godine. Tri kantonalna zavoda su pismenim putem iznijela neslaganje sa dostavljenim evidencijama Zavoda o potraživanjima i obavezama po osnovu stvarnih i paušalnih troškova. Iako je u toku 2018. i 2019. godine Zavod slao kantonalnim zavodima urgencije za plaćanje obaveza za stvarne i paušalne troškove po međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju, i dalje je neusaglašen značajan iznos obaveza i potraživanja po osnovu stvarnih i paušalnih troškova sa 31. 12. 2019. godine, koji ukupno iznose cca 34 miliona, od čega se najveći dio neusaglašenih obaveza i potraživanja po ovom osnovu odnosi na Zavod zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona.** Ova neusaglašenost je konstatovana na osnovu dostavljenih IOS-a kantonalnim zavodima i Brčko distriktu sa 31. 12. 2019. godine, koji su sačinjeni na osnovu pomoćnih evidencija.

Nakon održanog sastanaka predstavnika uposlenika Kantonalnih zavoda osiguranja i Zavoda 10. 3. 2020. godine, na kojem su usaglašavana stanja obaveza i potraživanja po osnovu stvarnih i paušalnih troškova na 31. 12. 2019. godine, određeni kantonalni zavodi su naknadno usaglašavali svoja knjigovodstvena stanja obaveza i potraživanja sa pomoćnim evidencijama Zavoda.

Na ovom sastanku se raspravljalo i o pitanjima provođenja međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, kao i mogućnostima uspostave elektronskog dostavljanja podataka o stvarnim i paušalnim troškovima zdravstvene zaštite kako bi se informacionim sistemom uvezao Zavod sa kantonalnim zavodima zdravstvenog osiguranja.

Imajući u vidu značajnost uloge Zavoda kao organa za vezu između kantonalnih zavoda i zemalja ugovornica u realizaciji međunarodnih sporazuma/ugovora o socijalnom osiguranju, velike neusaglašene iznose, od kojih su neki iz ranijih perioda, te činjenicu da se novčani tok ovih transakcija knjigovodstveno evidentira u Zavodu, Zavod nije postupio u skladu sa odredbama Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor, Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH u dijelu vođenja pomoćnih evidencija o potraživanjima i obavezama po zemljama, kantonima i vrstama troška koje su se trebale voditi u vanbilansnim pozicijama Zavoda.

Preporuke:

- *nastaviti saradnju sa kantonalnim zavodima zdravstvenog osiguranja kako bi se brže rješavale obaveze i potraživanja po međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju;*
- *u vanbilansnim evidencijama Zavoda evidentirati podatke o potraživanjima i obavezama po osnovu stvarnih i paušalnih troškova po zemljama i kantonima, u skladu s odredbama Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor, Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH.*

6. PLANIRANJE, DONOŠENJE FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE

Upravni odbor je 11. 10. 2018. godine usvojio Finansijski plan Zavoda (Konsolidovani) za 2019. godinu, koji čine Finansijski plan Federalnog fonda solidarnosti i dio koji se odnosi na Stručnu službu Zavoda. Na Konsolidovani finansijski plan Vlada FBiH je dala saglasnost, a Parlament FBiH ga je usvojio na sjednici Predstavničkog doma 9. 1. 2019. godine i Doma naroda 20. 2. 2019. godine,⁷ kojim su planirani ujednačeni prihodi i primici i rashodi i izdaci u iznosu od 174.600.000 KM (od toga su 5.000.000 KM izdvojena sredstva iz viška prihoda nad rashodima po završnim obračunima iz prethodnih perioda). Do usvajanja finansijskog plana za 2019. godinu, na snazi je bila Odluka o privremenom finansiranju Zavoda za period 1. 1. – 31. 3. 2019. godine koju je donio Upravni odbor 20. 12. 2018. godine u ukupnom iznosu od 39.000.000 KM, što je srazmjerno utrošenim sredstvima tromjesečnog prosjeka za prethodnu fiskalnu godinu. Odluka o privremenom finansiranju nije dostavljena Federalnom ministarstvu zdravstva na daljnje postupanje.

Zavod je blagovremeno poduzeo aktivnosti na pripremi Plana javnih nabavki kojeg je Upravni odbor usvojio 11. 10. 2018. godine.

S obzirom na to da se na vrijeme nije usvojio Finansijski plan za 2019. godinu, a radi obezbjeđenja lijekova i medicinskih sredstava i zdravstvenih usluga koje se finansiraju iz Fonda, Zavod se obraćao Federalnom ministarstvu zdravstva 10. 12. 2018. godine, Federalnom ministarstvu finansija 27. 12. 2018. godine i Agenciji za javne nabavke 27. 12. 2018. godine sa upitom o mogućnostima i načinu vođenja postupaka javnih nabavki u uslovima ukoliko Parlament FBiH usvoji privremeno finansiranje. Zavod je na ove upite dobio odgovore od Federalnog ministarstva finansija 7. 1. 2019. godine i Agencije za nabavke 15. 1. 2019. godine. U odgovorima se navodi da se trebaju steći uslovi za potpisivanje ugovora u što kraćem roku, kao i da se obaveze preuzimaju za vrijeme trajanja odluke o privremenom finansiranju, pod pretpostavkom da obaveza obezbjeđuje zdravstvenu zaštitu, odnosno nabavku lijekova i medicinskih sredstava. Nakon dobivenih mišljenja, 30. 1. 2019. godine donesen je i privremeni Plan javnih nabavki koji se finansira sredstvima Fonda za 2019. godinu i koji je primjenjivan do donošenja Finansijskog plana za 2019. godinu, ali postupci javnih nabavki nisu pokretani do donošenja Finansijskog plana za 2019. godinu.

Parlament FBiH je 20. 2. 2019. godine usvojio finansijski plan Zavoda za 2019. godinu, što je za posljedicu imalo kasno otpočinjanje postupaka javne nabavke i, kao takve, nabavke nisu pratile osigurana sredstva u finansijskom planu za 2019. godinu po načelu jedne godine, što nije u skladu sa članom 4. Zakona o budžetima u FBiH (detaljnije objašnjeno u tački 9. Izvještaja).

U strukturi ukupno planiranih prihoda najveći dio planiran je na osnovu doprinosa za socijalno osiguranje (139.200.000 KM), koji čine 80% ukupno planiranih prihoda Zavoda.

⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 11/19

U strukturi planiranih rashoda i izdataka, na rashode Fonda odnosi se 170.684.000 KM (98%), a na rashode Stručne službe Zavoda 3.916.000 KM (2%).

Upravni odbor je 23. 4. 2019. godine donio Odluku o izmjenama i dopunama Finansijskog plana za 2019. godinu, kojim je ukupan iznos prihoda i primitaka i rashoda i izdataka uvećan za 32.727.893 KM, odnosno planirani su ujednačeni prihodi i primici i rashodi i izdaci u iznosu od 207.327.893 KM. U ukupni iznos planiranih prihoda i primitaka Zavoda za 2019. godinu uključena su sredstva iz akumuliranog viška prihoda nad rashodima iz ranijeg perioda, po odlukama Upravnog odbora Zavoda, u ukupnom iznosu od 26.019.893 KM. Federalno ministarstvo finansija je dalo saglasnost na Izmjene Finansijskog plana Zavoda 10. 5. 2019. godine, koje je Vlada FBiH usvojila 12. 7. 2019. godine, Predstavnički dom 16. 7. 2019. godine i Dom naroda 18. 7. 2019. godine.

Odlukama o preraspodjeli sredstava rashoda u okviru Finansijskog plana Zavoda za 2019. godinu, na koje je saglasnost dao Upravni odbor 27. 2. 2019. i 26. 11. 2019. godine, izvršene su interne preraspodjele planiranih rashoda i izdataka u iznosima od 2.000.000 KM i 2.170.000 KM, s tim da se planirani ukupni iznos rashoda i izdataka u Finansijskom planu Zavoda za 2019. godinu nije mijenjao.

Finansijskim planom i Izmjenama i dopunama Finansijskog plana za 2019. godinu planirana su i Budžetom Federacije BiH za 2019. godinu odobrena sredstva na ime pokrića dijela gubitka Zavoda iz 2013. godine u iznosu od 2.486.141 KM. Sredstva su doznačena Zavodu u 2019. godini.

7. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Zavod je sačinio Godišnje finansijske izvještaje za 2019. godinu i dostavio ga nadležnim organima i institucijama u skladu s važećim propisima i u utvrđenom roku.

Uz set finansijskih izvještaja za 2019. godinu dostavljen je Izvještaj o izvršenju Finansijskog plana (budžeta) Zavoda za 2019. godinu, koji je činio Analizu iskaza uz finansijske izvještaje. Ovako sačinjen Izvještaj o izvršenju Finansijskog plana ne predstavlja Analizu iskaza uz finansijske izvještaje u skladu sa članom 78. Zakona o budžetima u FBiH, kao i članovima 19. i 20. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- ***Analizu iskaza uz finansijske izvještaje sačinjavati u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH.***

7.1 GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA

7.1.1 Prihodi i primici

U godišnjem izvještaju o izvršenju finansijskog plana za 2019. godinu ukupno ostvareni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 186.545.477 KM, što je u odnosu na planirane prihode i primitke više za 5.237.477 KM.

Strukturu prihoda i primitaka čine: prihodi od poreza (doprinosi za socijalnu zaštitu) u iznosu od 153.960.874 KM (82,5%), primljeni transferi i donacije u iznosu od 31.265.366 KM (16,8 %) i neporezni prihodi u iznosu od 1.319.237 KM (0,7%).

7.1.1.1 Prihodi od poreza

Prihodi od doprinosa Zavoda najvećim dijelom odnose se na prihode od doprinosa za zdravstveno osiguranje, koji se ostvaruju u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju⁸ i Zakonom o doprinosima⁹. Strukturu prihoda čine: doprinosi za obavezno zdravstveno osiguranje zaposlenika (149.048.930 KM),

⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 30/97; 07/02; 70/08; 48/11

⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 35/98; 54/00; 16/01; 37/01; 01/02; 17/06; 14/08

inoosiguranje (4.391.206 KM), dodatni doprinosi za detaširane radnike (512.787 KM) i prihodi prethodnih godina (7.951 KM).

Prihodi od doprinosa za zdravstveno osiguranje ostvaruju se u skladu sa Odlukom Vlade FBiH,¹⁰ kojom je regulisano da se doprinosi za obavezno zdravstveno osiguranje uplaćuju na račune zavoda zdravstvenog osiguranja kantona i na račun Zavoda, za uplatu izdvojenih sredstava Fonda određenih Pravilnikom o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji FBiH po važećim stopama, te se usmjeravaju u omjeru: 89,8% na propisane račune zavoda zdravstvenog osiguranja kantona i 10,2% na propisani račun izdvojenih sredstava Fonda Zavoda.

Odlukom je regulisano i da će se sredstva koristiti za finansiranje prioritetnih vertikalnih programa zdravstvene zaštite od interesa za FBiH i za pružanje prioritetnih najsloženijih oblika zdravstvene zaštite iz određenih specijalističkih djelatnosti na teritoriji FBiH.

Inoosiguranje u iznosu od 4.391.206 KM odnosi se na 10,2% od utvrđenog iznosa doprinosa od inoosiguranika (paušalne naknade), koji se izdvaja u Fond kao prihod od dodatnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu detaširanih radnika.

Dodatni doprinosi za detaširane radnike u iznosu od 512.787 KM uplaćuju se po osnovu Odluke o utvrđivanju posebnog doprinosa za zdravstveno osiguranje zaposlenika na radu u inostranstvu¹¹, koja se primjenjuje od 1. 1. 2009. godine (u daljem tekstu: Odluka). Visina doprinosa za zdravstveno osiguranje detaširanih radnika na radu u državama bivše Jugoslavije utvrđena je u mjesečnom iznosu od 40 KM, a u ostalim državama EU u mjesečnom iznosu od 70 KM, odnosno 80 KM – DKP. Također, kada porodica boravi sa zaposlenikom, za vrijeme detašmana u inostranstvu i članovi porodice imaju pravo na zdravstvenu zaštitu, uz uplatu dodatnih 20 KM, odnosno 30 KM mjesečno po porodici. U skladu s Odlukom, Zavod je donio Uputstvo o načinu i postupku ostvarivanja zdravstvene zaštite zaposlenika na radu u inostranstvu. Uputstvom su detaljno razrađena sva pitanja i utvrđene su procedure vezane za način i postupak ostvarivanja tih prava. Poslodavac koji upućuje zaposlenike na rad u inostranstvo obavezan je mjesečno vršiti uplatu dodatnog doprinosa u visini utvrđenoj u Odluci.

Revizijom smo utvrdili da se prihodi evidentiraju u skladu s Pravilnikom o sadržaju, načinu i rokovima izvještavanja o prikupljenim i raspoređenim prihodima budžeta, vanbudžetskih fondova i ostalih korisnika javnih prihoda na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine.¹²

Obračun **prihoda od inoosiguranja i dodatnih doprinosa za detaširane radnike** vezan je za stvarne i paušalne troškove koje Zavod kao tijelo za vezu utvrđuje pri realizaciji Ugovora o socijalnom osiguranju (tačka 5. Izvještaja).

7.1.1.2 Neporezni prihodi

Neporezni prihodi u iznosu od 1.319.237 KM najvećim dijelom odnose se na ostale prihode od imovine u iznosu od 999.073 KM, od čega se 996.745 KM odnosi na odobreni finansijski rabat dobavljača – isporučioća lijekova (lijekovi za liječenje oboljelih od multiple skleroze, lijekovi za liječenje tuberkuloze i melanom).

7.1.1.3 Primljeni transferi i donacije

Od ukupno primljenih **transfera i donacija** u iznosu od 31.265.366 KM, na primljene transfere iz Budžeta FBiH odnosi se 30.500.000 KM, a na donacije 765.366 KM. Primljeni transferi iz Budžeta FBiH odnose se na: Fond (28.500.000 KM) i liječenje povratnika iz FBiH u RS (2.000.000 KM).

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju regulisano je da se iz Budžeta FBiH izdvaja isti iznos sredstava koji se izdvaja jedinstvenom stopom doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje, koju utvrđuje svake godine Vlada FBiH. **Međutim, prihodi odobreni iz Budžeta FBiH za 2019.**

¹⁰ Odluka o izdvajanju sredstava u Fond solidarnosti FBiH za 2019. godinu, V broj 74/2019 od 28. 1. 2019. godine

¹¹ „Sl. novine FBiH“, br. 74/08

¹² „Sl. novine FBiH“, br. 92/18

godinu u iznosu od 30.500.000 KM znatno su manji od iznosa sredstava koja bi se, po odredbama Zakona o zdravstvenom osiguranju, iz Budžeta FBiH trebala izdvajati za Fond.

Budžetom FBiH za 2019. godinu odobreno je i planirano tek 20,46% od zakonom propisanog iznosa, što je znatno manje od iznosa koji bi se u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju trebao izdvajati. Ovaj iznos je i Zavod planirao u svom finansijskom planu.

Također, treba napomenuti da je članom 105. Zakona o budžetima u FBiH utvrđeno da u slučaju da su odredbe drugih zakona i propisa u suprotnosti sa ovim Zakonom, primjenjivat će se Zakon o budžetima u FBiH. Zavodu se doznačavaju sredstva u visini odobrenih u Budžetu FBiH za 2019. godinu.

Prihodi od donacija u iznosu od 765.365 KM odnose se na donacije lijekova od dobavljača – isporučioća lijekova, i to citostatika u iznosu od 412.974 KM, lijekova za liječenje oboljelih od multiple skleroze u iznosu od 238.101 KM, lijekova za liječenje Chronove bolesti i ulceroznog kolitisa u iznosu od 109.931 KM i lijekova za liječenje oboljelih od Hepatitisa B i C u iznosu od 4.359 KM.

7.1.2 Rashodi, izdaci i finansiranje

U Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2019. godinu iskazani su rashodi i izdaci u iznosu od 193.486.472 KM, što u odnosu na operativni budžet (207.327.893 KM) predstavlja ostvarenje od 93%.

Strukturu ukupnih rashoda i izdataka čine izdaci za materijal i usluge i nabavku stalnih sredstava: 191.258.857 KM (99%) i plaće, naknade i doprinosi: 2.227.615 KM (1%).

Ovi rashodi i izdaci se dijele na rashode Fonda za zdravstvene usluge i programe u iznosu od 190.790.537 KM (98,6%) i na rashode i izdatke Stručne službe u iznosu od 2.695.935 KM (1,4%).

7.1.2.1 Rashodi Stručne službe

Rashodi i izdaci Stručne službe Zavoda iskazani su u iznosu od 2.695.935 KM i u odnosu na plan manji su za 422.065 KM ili za 13,5%. Odlukom Vlade FBiH iz 2005. godine utvrđeno je finansiranje rada Stručne službe u maksimalnom iznosu do 3% od ukupno ostvarenih prihoda Zavoda. Na osnovu ostvarenih rashoda i izdataka Stručne službe u odnosu na ukupne ostvarene prihode za 2019. godinu, procenat finansiranja iznosio je 1,4%.

Strukturu rashoda i izdataka Stručne službe čine: plaće, naknade i doprinosi (2.227.615 KM: 83%), izdaci za materijal i usluge (448.955 KM: 16,7%) i izdaci za nabavku stalnih sredstava (19.365 KM: 0,3%).

7.1.2.1.1 Plaće i naknade troškova zaposlenih

Bruto plaće i naknade plaća sa 31. 12. 2019. godine iskazane su u iznosu od 1.865.694 KM i u odnosu na prošlu godinu veće su za 158.140 KM.

Plaća radnika, prema Pravilniku o radu, za obavljani rad i vrijeme provedeno na radu, u skladu sa organizacijom i sistematizacijom radnih mjesta i poslova, sastoji se od: osnovne plaće, dijela plaće za radni učinak, ako je ostvaren, i uvećane plaće. Osnovna plaća radnika je proizvod neto satnice, mjesečnog fonda sati i odgovarajućeg koeficijenta složenosti poslova koje radnik obavlja (od 1,3 za kafe kuharicu – spremačicu, do 4,4 za direktoricu). Najniža neto satnica prije oporezivanja ne može biti manja od 2,60 KM. Direktorica Zavoda je donijela Odluku o utvrđivanju vrijednosti neto satnice za obračun osnovne plaće za 2019. godinu uposlenicima u Stručnoj službi Zavoda u iznosu od 3,52 KM.

Najveća neto plaća isplaćena u Zavodu u 2019. godini iznosila je 4.919 KM, najniža 708 KM, a prosječna obračunata plaća u Zavodu u 2019. godini iznosila je 2.019 KM.

Naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 160.874 KM i na nivou su prošlogodišnjih. Naknade se odnose na topli obrok u iznosu od 96.676 KM, prevoz na posao i s posla od 32.342 KM, regres za godišnji odmor od 22.804 KM, pomoći u slučaju smrti i ostalih bolesti u iznosu od 6.052 KM i naknadu za odvojeni život u iznosu od 3.000 KM. Isplate naknada vršene su u skladu sa podzakonskim aktima i pravilnicima Službe, koji regulišu pojedine vrste naknada.

Naknada za topli obrok iskazana je u iznosu od 96.676 KM. U skladu sa Pravilnikom, radnicima je isplaćivana naknada u dnevnom iznosu od 1% od prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH, prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku.

Naknada za regres iskazana je u iznosu od 22.804 KM i isplaćena je prema Odluci direktorice u visini od 50% prosječne neto plaće u FBiH prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku za prethodna tri mjeseca, u pojedinačnom iznosu od 455,50 KM.

7.1.2.1.2 Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Na Stručnu službu se najvećim dijelom odnose izdaci za ugovorene i druge posebne usluge (188.498 KM), komunikaciju i komunalne usluge (74.232 KM), putne troškove (42.747 KM), energiju (41.838 KM), osiguranje, bankarske usluge i usluge platnog prometa (38.145 KM), nabavku materijala i sitnog inventara (35.636 KM), tekuće održavanje (18.923 KM) i usluge prevoza i goriva (8.936 KM).

Najveći dio ugovorenih i drugih posebnih usluga odnosi se na naknade članovima Upravnog odbora, komisija, ugovore o djelu, usluge obezbjeđenja i zaštite poslovne zgrade Zavoda, advokatske i ostale usluge, reprezentaciju i sistematske preglede zaposlenih.

Naknade Upravnom odboru isplaćivane su u skladu sa Odlukom Vlade FBiH o visini naknade za rad predsjednika i članova upravnih i nadzornih odbora zdravstvenih ustanova u vlasništvu Federacije BiH, odnosno jednog ili više kantona i Federacije BiH, zajedno. Visina naknada za predsjednika i članove upravnog odbora limitirana je na iznos prosječne plaće u FBiH za predsjednika i 80% od prosječne plaće u FBiH za članove Upravnog odbora, a isplata se vrši samo za one mjesece u kojima predsjednik i članovi Upravnog odbora učestvuju u njegovom radu. Revizijom smo konstatovali da su isplate vršene u skladu sa Odlukom.

7.1.2.2 Rashodi Federalnog fonda solidarnosti

Ukupni rashodi Fonda iskazani su u iznosu od 190.790.537 KM, a njihovu strukturu čine: rashodi lijekova i medicinskih sredstava (100.895.548 KM), rashodi zdravstvenih usluga pruženih u zdravstvenim ustanovama u FBiH (73.076.165 KM), rashodi za liječenje u zdravstvenim ustanovama u inostranstvu (15.362.513 KM), sufinansiranje troškova pruženih zdravstvenih usluga i nabavke lijekova u skladu sa Pravilnikom o načinu ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja (774.635 KM), usluge liječenja detaširanih radnika (512.787 KM) i ostali rashodi Fonda (168.891 KM).

Programom zdravstvene zaštite Fonda za 2019. godinu definisan je sadržaj zdravstvenih usluga, te vrste lijekova i medicinskih sredstava koji će se finansirati sredstvima Fonda. Program je sačinjen saglasno Odluci o utvrđivanju osnovnog paketa zdravstvenih prava¹³ i Odluci o utvrđivanju vertikalnih programa zdravstvene zaštite od interesa za FBiH i prioritetnih najsloženijih oblika zdravstvene zaštite iz određenih specijalističkih djelatnosti koji će se pružati osiguranim licima na teritoriji FBiH.¹⁴ Program je donesen u decembru 2018. godine i u toku 2019. godine je imao izmjene i dopune.

Obim zdravstvenih usluga koje će se pružati u zdravstvenim ustanovama u FBiH utvrđuje se Planom obima zdravstvenih usluga, koji je dio ovog programa. Obim usluga utvrđuje se pojedinačno za svaku zdravstvenu uslugu u okviru jednog programa i za sve zdravstvene ustanove koje su rješenjem Federalnog ministarstva zdravstva verificirane za pružanje zdravstvenih usluga koje su sadržane u Programu. Na osnovu ovog Programa Zavod je zaključio ugovore o pružanju zdravstvenih usluga u 2019. godini.

Postupak dodjele ugovora proveden je saglasno odredbama Pravilnika o postupku dodjele ugovora o uslugama iz Aneksa II dio B Zakona o javnim nabavkama.¹⁵ Zavod je u 2019. godini sklopio ugovore sa zdravstvenim ustanovama (tri klinička centra: Sarajevo, Tuzla i Mostar; pet kantonalnih bolnica: Bihać, Zenica, Livno, Orašje i Mostar; Zavodom za transfuzijsku medicinu Federacije BiH; Centrom za srce Tuzla; četiri opće bolnice; tri doma zdravlja i tri privatne zdravstvene ustanove) ukupne vrijednosti od 51.918.817 KM.

¹³ „Sl. novine FBiH“, br. 82/14, 107/14 i 58/18

¹⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 08/05, 11/07, 44/07, 97a/07, 33/08, 52/08

¹⁵ „Sl. glasnik BiH“, br. 66/16

Za **prioritetne Federalne programe zdravstvene zaštite** u 2019. godini rashodi su iznosili 113.288.981 KM, što je u odnosu na Plan manje za 4.443.019 KM ili 3,8%. Odnose se na programe hronične i akutne hemodijalize, peritonealne dijalize, lijekove za dijalizu, prevoz za hemodijalizu, radioterapiju kod malignih oboljenja, citostatike, lijekove za liječenje oboljelih od hemofilije, humani imunoglobulin, dijagnostičke pretrage za dijagnosticiranje i liječenje hepatitisa B i C, lijekove za liječenje multiple skleroze, lijekove za liječenje upalnih bolesti debelog crijeva, ugradnju kohlearnog implantata kod djece, humanu reprodukciju lica sa invaliditetom i lijekove za liječenje tuberkuloze. U okviru ovih programa najznačajnija stavka se odnosi na rashod nabavke citostatika u iznosu od 55.967.214 KM ili 29% ukupnih rashoda Fonda.

Zavod vrši nabavku lijekova i potrošnog materijala, u skladu sa zaključenim ugovorima nakon provedenih postupaka javne nabavke, za zdravstvene ustanove sa područja FBiH sa kojima ima zaključene ugovore o pružanju zdravstvenih usluga. Odabir dobavljača detaljnije je objašnjen u tački 9. Izvještaja.

Zavod lijekove nabavlja ispostavom pisane narudžbenice dobavljaču, u skladu sa zaključenim ugovorima za nabavku lijekova. Ugovorom je definisana obaveza sačinjavanja izvještaja (zapisnika) o isporuci lijekova prema dostavljenoj narudžbenici Zavoda. Također, ugovorima su utvrđeni i rokovi za isporuku lijekova nakon ispostavljene narudžbenice (1–15 dana).

Zavod ugovorima ima definisano pravo aktiviranja bankovne garancije, odnosno raskida ugovora ukoliko isporučilac ne izvršava ili neuredno izvršava svoje obaveze iz ugovora. **Zavod tokom 2019. godine u većini slučajeva nije raskidao ugovore aktiviranjem bankovne garancije u slučaju neizvršenja obaveza dobavljača.**

Za **prioritetne najsloženije oblike zdravstvene zaštite** u 2019. godini rashodi su iznosili 55.792.387 KM što je u odnosu na Plan manje za 3.269.506 KM. Odnose se na kardiologiju i kardiohirurgiju u FBiH, neurohirurgiju u FBiH, ortopediju i traumatologiju, torakohirurgiju, transplantologiju sa imunosupresivnim lijekovima, nuklearnu medicinu, terapiju bolnih koštanih metastaza, usluge PET/CT za djecu do navršanih 18 godina, vaskularnu hirurgiju, hirurgiju krvnih sudova glave, vrata i trbuha, invazivno-interventne dijagnostičko-terapijske procedure na krvnim sudovima, najsloženije oblike zdravstvene zaštite iz oblasti urologije i terapiju hiperbaričnom komorom. U okviru ovih programa najznačajnija stavka se odnosi na rashode kardiologije i kardiohirurgije u iznosu od 42.084.589 KM koji čine 22% ukupnih rashoda Fonda, i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 12.080.337 KM.

Za **programe liječenja u inostranstvu** ukupni rashodi iznosili su 15.362.513 KM, a odnose se na programe liječenja oboljenja i stanja, odnosno povreda koje se ne mogu uspješno liječiti u zdravstvenim ustanovama FBiH u skladu sa Pravilnikom o uslovima i postupku upućivanja osiguranih lica na liječenje u inostranstvo. Pravilnikom su definisane bolesti koje se mogu liječiti u inostranstvu. Pojedinačne odluke o upućivanju pacijenta na liječenje u inostranstvo donosio je Upravni odbor Zavoda na osnovu prijedloga Komisije za upućivanje na liječenje u inostranstvo.

Rashodi po osnovu izvršenih usluga bolničkog liječenja povratnika iz Federacije BiH u općine u Republici Srpskoj u zdravstvenim ustanovama u Federaciji BiH u 2019. godini iznosili su 2.000.001 KM. Za ovaj program odobrena su sredstva u Budžetu Federacije BiH za 2019. godinu u iznosu od 2.000.000 KM, koja su doznačena Zavodu.

Uvidom u uzorkovane predmete prioritetnih najsloženijih oblika zdravstvene zaštite, programa liječenja u inostranstvu i rashoda po osnovu izvršenih usluga bolničkog liječenja povratnika iz FBiH u općine u Republici Srpskoj, nismo konstatovali nepravilnosti.

Ostali rashodi u funkciji provođenja programa Fonda iznosili su 189.430 KM i odnose se na: provođenje postupaka javnih nabavki lijekova i potrošnog materijala koji se finansiraju sredstvima Fonda, isplate naknada za rad komisija za izdavanje saglasnosti za liječenje na teret sredstava Fonda i naknada za rad drugih stručnih komisija u postupku ostvarivanja prava koja se osiguravaju sredstvima Fonda.

Preporuka:

- **poduzimati aktivnosti na aktiviranju bankarskih garancija u slučajevima neispunjavanja obaveza dobavljača po osnovu zaključenih ugovora.**

7.1.3 Finansijski rezultat

Prema Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2019. godinu, ukupno iskazani prihodi i primici u 2019. godini iznosili su 186.545.477 KM, rashodi i izdaci 193.467.107 KM i višak rashoda nad prihodima 6.921.630 KM. Iskazani višak rashoda nad prihodima u iznosu od 6.921.630 KM pokriven je iz viška prihoda nad rashodima iz ranijih godina (izvora sredstava rezervi). Ukupan akumulirani višak prihoda nad rashodima iskazan je u iznosu od 22.863.680 KM (od toga se na izvore sredstava rezervi odnosi 20.373.737 KM i na neraspoređeni višak prihoda nad rashodima 2.489.943 KM).

Izvori sredstava rezervi, iskazani u iznosu od 20.373.737 KM, odnose se na razne programe liječenja (18.918.263 KM), na detaširane radnike (1.294.839 KM) i na kapitalna ulaganja (160.635 KM). Dio izvora sredstava rezervi iskazan je na osnovu Odluke privremenog Upravnog odbora 23. 4. 2019. godine o rasporedu akumuliranog viška prihoda nad rashodima iz ranijeg perioda Zavoda za 2019. godinu. Prema Odluci, sredstva viška prihoda nad rashodima iz ranijeg perioda u iznosu od 20.233.812 KM preknjižena su na ostale rezerve za finansiranje lijekova i raznih programa liječenja u zdravstvenim ustanovama.

Raspored akumuliranog viška prihoda na rashodima u iznosu od 21.408.205 KM utvrđen je Izmjenama i dopunama Finansijskog plana za 2019. godinu i koristit će se za finansiranje zdravstvenih usluga, lijekova, potrošnog medicinskog materijala i kapitalnih izdataka. Raspored akumuliranog viška prihoda nad rashodima iz ranijeg perioda u nadležnosti je Upravnog odbora.

Odluku o usvajanju Godišnjeg obračuna Zavoda za 2019. godinu donio je privremeni Upravni odbor 26. 2. 2020. godine.

7.2 BILANS STANJA

7.2.1 Gotovina, kratkoročna potraživanja i razgraničenja

Gotovina u blagajni i na transakcijskim računima na 31. 12. 2019. godine iznosila je 41.271.769 KM. Transakcijski računi u zemlji otvoreni su kod Union banke i Raiffeisen banke, depozitni račun kod Union banke i devizni račun kod Sberbank BH. Nakon provedenih postupaka javne nabavke zaključeni su ugovori o računima kod Union banke i Sberbank BH, dok je račun kod Raiffeisen banke zatvoren u novembru 2019. godine.

Kratkoročna potraživanja sa 31. 12. 2019. godine iskazana su u iznosu od 588.128 KM i u odnosu na prethodnu godinu manja su za 231.814 KM. Pregled potraživanja iskazan je u tabeli:

	1. 1. - 31. 12. 2019.	31. 12. 2018.
KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA	588.128	819.942
Potraživanja od Budžeta FBiH	99	0
Potraživanja za date avanse	586.851	819.669
Potraživanja od detašmana	1.178	273

Potraživanja po osnovu datih avansa zdravstvenim ustanovama u inostranstvu na 31. 12. 2019. godine iznose 586.851 KM, a odnose se na date avanse za liječenje osiguranika FBiH u zdravstvenim ustanovama u inostranstvu: KBC Rebro Zagreb (170.179 KM), Klinika D.A.F. Toulouse Francuska (134.328 KM), CHU Grenoble ALPE (122.932 KM), KB Merkur Zagreb (65.727 KM), Klinika Cirih (55.824 KM), Klinik Lengg AG Cirih (30.488 KM) i Sestre milosrdnice Zagreb (7.373 KM).

Kratkoročna razgraničenja iskazana su u iznosu od 15.741.180 KM i u odnosu na prethodnu godinu veća su za 890.148 KM, a odnose se na potraživanja od zdravstvenih ustanova za izdate lijekove i potrošni materijal koje Zavod nabavlja za potrebe pružanja zdravstvenih usluga, a koja se finansiraju sredstvima Fonda. Lijekovi i potrošni materijali skladište se u kliničkim apotekama i kliničkim odjelima zdravstvenih ustanova u FBiH. Utvrdili smo da se stanje na zalihama evidentira u skladu sa Računovodstvenim politikama Zavoda.

7.2.2 Stalna sredstva

U finansijskim izvještajima Zavoda na 31. 12. 2019. godine iskazana su stalna sredstva sadašnje vrijednosti od 1.815.434 KM (nabavna vrijednost: 2.939.972 KM, ispravka vrijednosti: 1.124.538 KM). Struktura stalnih sredstava je sljedeća: građevine 2.237.561 KM, oprema 526.777 KM, motorna vozila 75.847 KM, softver i licence 80.423 KM i oprema u pripremi 19.365 KM. Tokom revidirane godine iskazani su izdaci za nabavku stalnih sredstava u iznosu od 19.365 KM, a odnose se na nabavku kompjuterske opreme (14.106 KM) i namještaja (5.259 KM).

Na poziciji **vrijednosnih papira** iskazane su dionice Rudnika soli „Tuzla“, ukupne vrijednosti od 108.843 KM, na ime neuplaćenog duga rudnika za doprinos za zdravstveno osiguranje. Sporazum je zaključen u skladu s Odlukom Vlade Tuzlanskog kantona o finansijskoj konsolidaciji privrednog društva Rudnik soli „Tuzla“ d.d. Tuzla, kojim je ugovoreno da će Rudnik soli „Tuzla“ d.d. za uvećanje osnovnog kapitala Zavoda izvršiti upis 1.279 dionica nominalne vrijednosti od 85,10 KM na ime neuplaćenih doprinosa za zdravstveno osiguranje do 30. 9. 2013. godine. Registar vrijednosnih papira u FBiH je 27. 6. 2017. godine obavijestio Zavod da je Zavod registrovan kao vlasnik upisanih dionica.

7.2.3 Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazana su u iznosu od 34.737.397 KM i u odnosu na prethodnu godinu manja su za 11.390.372 KM.

U strukturi kratkoročnih obaveza u iznosu od 34.737.223 KM, najveći dio čine obaveze prema dobavljačima u iznosu od 26.207.046 KM, a odnose se na obaveze prema dobavljačima lijekova i medicinskog materijala i na obaveze prema zdravstvenim ustanovama koje pružaju zdravstvene usluge.

Zavod kontinuirano vrši obračune stvarnih i paušalnih troškova, objedinjava obračune inonosilaca i kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja i blagovremeno vrši potraživanje izmirenja obaveza od kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja i inonosilaca. Prijem, evidentiranje i sačinjavanje obračuna stvarnih i paušalnih troškova vodi se u pomoćnim evidencijama Zavoda (Služba za inoosiguranje), a u knjigovodstvenim evidencijama vode se obaveze za stvarne i paušale troškove (kantonalnih zavoda i inonosilaca). Zavod knjigovodstveno evidentira prilive i odlive sredstava po osnovu stvarnih i paušalnih troškova od kantonalnih zavoda i inonosilaca (po državama) preko obaveza i novčanih sredstava.

U knjigovodstvenim evidencijama Zavod je zbirno iskazivao stvarne (1.296.648 KM) i paušalne troškove (5.621.351 KM) za kantonalne zavode i inonosioce na način da nismo mogli potvrditi koliko je stvarnih i paušalnih troškova plaćeno pojedinačno po kantonima i inonosiocima. Ovakav način evidentiranja nije u skladu sa članovima 3. i 4. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH,¹⁶ koji propisuju pružanje pouzdanih i vjerodostojnih informacija, relevantnih za donošenje odluka, kao i pojedinačno iskazivanje poslovnih događaja. Također, ovakav način evidentiranja onemogućio je popisnoj komisiji da izvrši detaljan popis pojedinačnih obaveza (tačka 7.2.4 Izvještaja).

7.2.4 Popis sredstava i obaveza

Direktorica Zavoda je 29. 10. 2019. godine donijela Odluku o redovnom godišnjem popisu stalnih stvari, sitnog inventara, materijalnih i sličnih prava, novčanih sredstava, potraživanja i obaveza sa stanjem na 31. 12. 2019. godine. Upravni odbor je 29. 1. 2020. godine donio Odluku o usvajanju Izvještaja komisije o redovnom godišnjem popisu za 2019. godinu.

Direktorica je za provođenje popisa za 2019. godinu imenovala Centralnu popisnu komisiju, komisiju za popis imovine, stalnih sredstava, sitnog inventara, materijalnih i sličnih prava, komisiju za popis novčanih sredstava, potraživanja i obaveza i četiri komisije za popis zaliha lijekova i potrošnog materijala na nivou kliničkih centara. U skladu sa Uputstvom za rad popisnih komisija i obavljanje priprema za popis, ostale zdravstvene ustanove u kojima se nalaze zalihe lijekova i potrošnog materijala koji se finansiraju sredstvima

¹⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 34/14

Fonda formirale su tročlane komisije za popis zaliha na nivou zdravstvenih ustanova.¹⁷

Prilikom usaglašavanja knjigovodstvenog stanja zaliha citostatika sa popisom na 30. 11. 2019. godine, popisne komisije su konstatovala da postoje inventurne razlike, odnosno manjkovi određenih vrsta lijekova (citostatici i palivuzumab). Usaglašavanja stanja su vršena i sa 31. 12. 2019. godine.

Popisom su utvrđeni manjkovi u ukupnom iznosu od 80.423 KM i lijekovi sa isteklim rokom trajanja u iznosu od 5.960 KM. Utvrđeni manjkovi terete zdravstvene ustanove kod kojih su nastali, dok se za lijekove kojima je konstatovan istek roka trajanja tereti zdravstvena ustanova ili Zavod, zavisno od toga da li je zdravstvena ustanova postupila u skladu sa tačkom 3.17. stav 7. Ugovora o pružanju zdravstvenih usluga koje se finansiraju iz sredstava Fonda za 2019. godinu. U slučajevima kada je zdravstvena ustanova blagovremeno obavijestila Zavod, u skladu sa Ugovorom o pružanju zdravstvenih usluga o roku trajanja lijeka, Zavod snosi nastali trošak.

U izvještaju o izvršenom popisu stalnih sredstava, sitnog inventara, materijalnih i sličnih prava, zaliha lijekova i potrošnog materijala, novčanih sredstava, potraživanja i obaveza u Zavodu predloženo je rashodovanje stalnih sredstava koja nemaju sadašnju vrijednost (nabavna vrijednost 4.148 KM, ispravka vrijednosti 4.148 KM), a odnose se na elektronsku opremu koja je neispravna, dotrajala ili tehnički zastarjela.

Komisija za popis novčanih sredstava, potraživanja i obaveza popis je izvršila na način da je stanje obaveza u iznosu od 34.737.223 KM (prema dobavljačima, prema poslodavcima za detašmane, za kantonalne zavode i inosioce, liječenje djece u inostranstvu, hemodijalizu inoosiguranika, obaveze po konvencijama, prema Upravnom odboru i komisijama i obaveze za sufinansiranje po Pravilniku) i potraživanja popisala u tabelarnom prikazu sa stanjem na 31. 12. 2019. godine, bez navođenja broja dokumenta po osnovu koga je nastala pojedinačna obaveza ili potraživanje, a kao prilog tabelama navela analitičke kartice.

Na ovaj način Komisija nije izvršila stvarni popis, već je preuzela zbirna stanja iz knjigovodstvenih evidencija, i obaveze i potraživanja popisala u tabelarnom prikazu sa stanjem na 31. 12. 2019. godine, bez navođenja izvornog dokumenta po osnovu kojeg je nastala pojedinačna obaveza ili potraživanje. Kao prilog ovim tabelama Komisija je navela analitičke kartice. Nismo se uvjerali da je Komisija izvršila uvid u analitičke evidencije koje se vode u Službi za inoosiguranje, niti da je provjerila usklađenost sa stanjem u Glavnoj knjizi.

Preuzimanjem stanja iz knjigovodstvenih evidencija značajnih iznosa potraživanja i obaveza, Komisija nije izvršila stvarni popis, odnosno nije izvršila analizu i ocjenu postojećeg stanja, što predstavlja važan uslov za sačinjavanje istinitih i fer finansijskih izvještaja. Ovo nije u skladu sa članovima 25. i 26. Zakona o računovodstvu i reviziji, članom 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i članom 67. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- **godišnji popis obaveza i potraživanja vršiti u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.**

7.3 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U izvještaju o novčanim tokovima iskazani su ukupni novčani primici u iznosu od 185.568.096 KM i ukupne novčane isplate u iznosu od 201.975.990 KM, što je rezultiralo negativnim novčanim tokom od 16.407.894 KM.

Izvještaj o novčanom toku sačinjen je u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

¹⁷ Kantonalna bolnica „Dr. Irfan Ljubijankić“ Bihać, JU Bolnica Travnik, Županijska bolnica Orašje, Županijska bolnica „Dr. fra Mihovil Sučić“ Livno, Opća bolnica „Dr. Mustafa Beganović“ Gračanica, Opća bolnica Tešanj, Dom zdravlja Živinice, Opća bolnica Konjic, JU Dom zdravlja Bugojno, Opća bolnica za plućne bolesti i tuberkulozu Travnik, Dom zdravlja Cazin, Kantonalna bolnica Goražde, Opća bolnica Jajce i Kantonalna bolnica „Dr. Safet Mujić“ Mostar

8. VANBILANSNA EVIDENCIJA

U vanbilansnoj evidenciji sa 31. 12. 2019. godine iskazan je iznos od 125.386 KM, a odnosi se na evidenciju tuđih stalnih sredstava. Naime, Federalnom zavodu za penzijsko i invalidsko osiguranje pripada prizemlje zgrade koje je Zavodu dato na korištenje.

9. JAVNE NABAVKE

Upravni odbor je 11. 10. 2018. godine usvojio planove javnih nabavki Zavoda za 2019. godinu i to: Plan javnih nabavki koje se finansiraju iz sredstava Fonda u iznosu od 162.402.276 KM i Plan javnih nabavki koje se finansiraju iz sredstava obezbijeđenih za rad Stručne službe u iznosu od 336.048 KM.

Plan javnih nabavki Stručne službe tokom godine imao je četiri izmjene, a Plan za javne nabavke koje se finansiraju iz sredstava Fonda 13 izmjena. Razlika u vrijednosti plana nabavki i konačnog plana nabavki sa svim izmjenama (bez PDV-a) iznosi cca 22.700.000 KM.

Plan javnih nabavki sačinjen je na način da obuhvata podatke: predmet nabavke, šifra nabavke, planirana nabavna vrijednost (sa i bez PDV-a), vrsta postupka, krajnji rok za početak postupka, krajnji rok za nabavku/sklapanje ugovora, izvor finansiranja i napomenu. **Revizijom smo konstatovali da se planirani počeci javnih nabavki iz Plana ne poštuju i da se kasni sa pokretanjem postupaka, te da većina postupaka nije pokrenuta kako je predviđeno Planom nabavki, već su pokrenuti u drugoj polovini 2019. godine.**

Plan nabavki koje se finansiraju iz sredstava Fonda je koncipiran na način da se nabavke (npr. za lijekove) planiraju po grupama lijekova u zbirnom iznosu, odnosno da se za srodne vrste lijekova (npr. citostatici), planira okvirni zbirni iznos nabavke i na osnovu te procijenjene vrijednosti provode pojedinačni postupci javnih nabavki sa pojedinačnim odlukama o pokretanju postupka. Prema pisanoj izjavi, osnova za utvrđivanje zbirnih iznosa po grupama lijekova su podaci o broju pacijenata sa indikacijama za terapiju lijekovima, podaci o potrošnji lijekova u prethodnoj i tekućoj godini, broj pacijenata sa listama čekanja, procijenjene potrebne količine lijekova i procjene visine cijena lijekova u postupcima javnih nabavki. Ovakav način planiranja nabavki u ukupnom iznosu po grupama lijekova dao je mogućnost vršenja više izmjena i dopuna u toku godine.

Ne možemo potvrditi da je ovakav način planiranja ukupnih iznosa svih potrebnih količina i vrsta lijekova adekvatan i zasnovan na navedenim podacima. Također, nisu nam prezentirani zahtjevi zdravstvenih ustanova (obrasci) za nabavku neophodnih lijekova, bilo da se radi o novim lijekovima ili povećanoj potrošnji postojećih lijekova usljed porasta broja oboljelih, odnosno produženja liječenja pacijenata koji već koriste određeni lijek.

Izmjenama i dopunama Plana javnih nabavki koje se finansiraju iz sredstava Fonda dodane su nove javne nabavke (lijekova i potrošnog materijala) u okviru odobrenih predmeta javnih nabavki, a veliki broj planiranih postupaka je proveden putem hitnih pregovaračkih postupaka bez objavljivanja obavještenja (11 postupaka).

Naime u prvobitno usvojenom Planu javnih nabavki nije planirana nabavka lijekova za koje se naknadnim izmjenama Plana javnih nabavki predvidjelo provođenje pregovaračkog postupka bez objave obavještenja zbog hitnosti, a za šta nisu dokumentovani razlozi hitnosti, te takvo postupanje nije u skladu sa članom 21. stav (1) tačka d) Zakona o javnim nabavkama, jer se ova vrsta postupka primjenjuje u situacijama kada nije moguće predvidjeti događaj koji će nastupiti, a koji se ni na koji način ne može dovesti u vezu sa ugovornim organom.

Ovo dalje ukazuje na nepostojanje systemske povezanosti Zavoda i zdravstvenih ustanova, budući da Zavod pri donošenju Plana javnih nabavki ne raspoložuje ažurnim ulaznim podacima zdravstvenih ustanova o iskazanim potrebama na osnovu medicinskih indikacija pacijenata.

Planom javnih nabavki Zavoda (Fond i Stručna služba) ukupno su planirane javne nabavke u iznosu od 162.738.324 KM. Prema prezentiranim podacima u 2019. godini zaključeni su ugovori o javnim nabavkama u ukupnoj vrijednosti od 142.724.515 KM (postupci iz Aneksa II dio B 58.816.898 KM, otvoreni postupak: 51.337.853 KM, pregovarački bez objave obavještenja: 32.471.927 KM, konkurentski: 53.804 KM, direktni 44.034 KM). **Razlika u realizovanom u odnosu na planirani iznos javnih nabavki iznosi 20.013.809 KM, a što se vidi iz Plana javnih nabavki i obrasca za realizaciju ugovora. Ovo ukazuje na to da planiranje javnih nabavki nije zasnovano na realno iskazanim potrebama.**

Uzorkovane su nabavke iz Plana javnih nabavki koji se finansira sredstvima Fonda u ukupnom iznosu od 13.655.942 KM (otvoreni postupci: 6.848.675 KM, pregovarački bez objave obavještenja: 14.352.517 KM).

Nabavke lijekova za metastatski melanom (dabrafenib i trametinib) i lijeka ruksolitinib u Plan javnih nabavki su uvrštene njegovim izmjenama i planirane kroz pregovarački postupak bez objavljivanja obavještenja o javnoj nabavci (ekskluzivno pravo) u grupi citostatika u zbirnom iznosu od 42.532.387 KM. Odlukom o pokretanju postupka od 15. 4. 2019. godine procijenjena je vrijednost nabavke na 2.108.481 KM. Kao osnov za izbor postupka za nabavku u tenderskoj dokumentaciji se navodi da su se u prethodnom periodu Zavodu obraćale nadležne zdravstvene ustanove, udruženja oboljelih i pacijenti, sa zahtjevima da se iz sredstava Fonda nabave ovi lijekovi. Odlukom o Listi lijekova Fonda solidarnosti Federacije Bosne i Hercegovine,¹⁸ u Prilog 2. Poseban program, uvršteni su novi lijekovi, između ostalih i lijekovi za liječenje metastatskog melanoma,¹⁹ nakon čega je Zavod pokrenuo aktivnosti u cilju njihove nabavke. Zavod je uvidom u Spisak lijekova koji imaju dozvolu za promet u BiH objavljenom na zvaničnoj web stranici Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH, utvrdio je da se ovi lijekovi nalaze na Spisku lijekova koji imaju dozvolu za promet u BiH, te da proizvođač „Novartis Pharma Services AG“ Švajcarska, čiji je nosilac dozvole „Novartis BA“ d.o.o. jedini ima registrovane ove lijekove. „Novartis BA“ d.o.o. je u svojim aktima od 19. 3. 2019. godine i 9. 4. 2019. godine imenovao distributera „MGM Farm“ d.o.o. Kakanj, kao jedinog ovlaštenog zastupnika/distributera ovih lijekova na teritoriji BiH.

Nabavka pertuzumaba (citostatici III grupa) izvršena je putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja, kako je navedeno u tenderskoj dokumentaciji, iz razloga krajnje hitnosti. Nabavka lijeka planirana je u Planu javnih nabavki Fonda sa njegovim izmjenama i dopunama za 2019. godinu, kao dio ukupne planirane vrijednosti nabavke III grupe citostatika u iznosu od 42.532.387 KM. Odlukom o pokretanju javne nabavke 23. 5. 2019. godine definisana je procijenjena vrijednost nabavke 5.319.346 KM za tri lota.²⁰

U tenderskoj dokumentaciji je navedeno da se odluka o pokretanju postupka donosi jer su prethodno ugovorene količine lijeka INN pertuzumab, koji se vodi kao citostatik sa posebnim režimom propisivanja po Odluci o listi lijekova fonda solidarnosti,²¹ po posljednjem zaključenom ugovoru iz 2018. godine (ugovor je istekao 18. 5. 2019. godine), iscrpljene, i da se radi o životno ugroženim pacijentima oboljelim od malignih oboljenja koji ne mogu ostati bez redovne terapije. **Nije nam prezentirana dodatna dokumentacija koja bi potvrdila iskazanu potrebu za ovim lijekom, odnosno nisu nam prezentirani zahtjevi zdravstvenih ustanova.**

Jednako kao za nabavku metastatskog melanoma, Zavod je uvidom u Spisak lijekova koji imaju dozvolu za promet u BiH objavljenom na zvaničnoj web stranici Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH, utvrdio da je za lijek INN pertuzumab, proizvođača „F. HOFFMANN-LA ROCHE LTD“ Švajcarska, nosilac dozvole „ROCHE d.o.o. – ROCHE LTD“ Sarajevo, i da on jedini ima registrovan ovaj lijek.

Nakon upućenog poziva za dostavu inicijalne ponude i pregovore ponuđaču „ROCHE d.o.o. – ROCHE LTD“ Sarajevo i provedene procedure, sačinjen je zapisnik o postupku pregovara sa pozvanim ponuđačem 7. 6. 2019. godine. Tokom pregovora o cijeni, postignuto je sniženje jedinične cijene bez PDV-a, dostavljene u inicijalnoj ponudi za 37,96%, i time postignuta ukupna cijena u iznosu od 3.631.749 KM. Ovlašteni predstavnik ponuđača, tokom pregovora o cijeni, dao je obrazloženje da cijenu ovog lijeka za tržište BiH, određuje isključivo proizvođač, te da ponuđač trenutno nije u mogućnosti ponuditi veći popust.

Nabavka lijekova obinutuzumab²² i trastuzumab²³ provedena je pregovaračkim postupkom bez objave obavještenja. Odlukom o pokretanju javne nabavke od 13. 9. 2019. godine definisana je procijenjena vrijednost nabavke u iznosu od 8.378.205 KM, a nabavka je podijeljena na dva lota. Kriterij za dodjelu ugovora je najniža cijena. Kako je navedeno u tenderskoj dokumentaciji, odluka o pokretanju postupka je donesena po osnovu iskazanih potreba za obinutuzumabom udruženja oboljelih i pojedinačnih pacijenta kao i iskazanih potreba nakon utrošenih ugovorenih količina po posljednjem zaključenom ugovoru iz 2018. godine (ugovor je istekao 16. 5. 2019. godine). Naglašavamo da je nabavka ova dva lijeka planirana u Planu

¹⁸ „Sl. novine FBiH“, br.03/18

¹⁹ INN dabrafenib kapsule 75 mg, INN trametinib tablete 2 mg i INN ruksolitinib tablete 15 mg i 5 mg

²⁰ Lot 1 pertuzumab (3.639.076 KM), lot 2 kobimetinib (863.488 KM) i lot 3 vemurafenib (816.782 KM)

²¹ „Sl. novine FBiH“, br. 47/19

²² Poseban program nabavke lijekova oblika inf. 1000 mg

²³ Citostatik sa posebnim režimom propisivanja oblika inf. 150 mg i inf. 600 mg/5 ml

javnih nabavki Fonda za 2019. godinu, kao dio planirane ukupne vrijednosti nabavke III grupe citostatika u iznosu od 42.532.387 KM.

Zavod je također uvidom u Spisak lijekova koji imaju dozvolu za promet u BiH utvrdio da je za ove lijekove, proizvođača „F. HOFFMANN-LA ROCHE LTD“ Švajcarska, nosilac dozvole „ROCHE d.o.o. – ROCHE LTD“ Sarajevo, i da je on jedini koji ima registrovan lijek INN obinutuzumab, a sa još jednim nosiocem dozvole ima registrovan lijek INN trastuzumab. Zavod je za **oba lijeka** uputio poziv kandidatu „ROCHE d.o.o. – Roche LTD“ Sarajevo 3. 10. 2019. godine za dostavu inicijalne ponude i poziv za pregovore.

U vezi s tim, drugi registrovani ponuđač lijeka (Agencija za lijekove) „BGP production operations GMBH“ Švicarska - nosilac dozvole „Mylan“ d.o.o. Sarajevo se obratio 20. 9. 2019. godine Zavodu sa molbom u svrhu ostvarivanja uslova za učešće na tenderu za INN trastuzumab. U navedenoj molbi se navodi da je 6. 8. 2019. godine upućena Zavodu obavijest o registraciji biološkog sličnog lijeka zaštićenog naziva trastuzumab koncentrat za otopinu za infuzije 150 mg/1 bočica, a imajući u vidu da je Zavod tražio provedenom procedurom doze lijeka trastuzumaba 600 i 150 mg. U navedenoj molbi kompanija Mylan d.o.o. je iskazala namjeru učešća na budućim tenderima za ovaj lijek i zamolila je Zavod da zbog konkurentnosti na tržištu kao i zbog finansijske uštede Fonda, uputi molbu Agenciji za lijekove i medicinska sredstva BiH da se dozvoli jednokratni uvoz ovog lijeka u neusklađenom pakovanju kako bi na istom izvršili kontrolu prve serije lijeka i time stekli uslove na učešće na idućem tenderu Zavoda prilikom raspisivanja tendera za nabavku ovog lijeka. Do okončanja obavljanja revizije nismo dobili povratnu informaciju od Zavoda da li se obraćao Agenciji za lijekove i medicinska sredstva BiH po ovom pitanju.

Na ovaj način Zavod nije izvršio pravilan odabir postupka za lijek INN trastuzumab s obzirom na to da ne udovoljava uslovima pokretanja pregovaračkog postupka bez objave obavještenja, jer za ovaj lijek postoje dva nosioca dozvole za distribuciju na teritoriji BiH, što ukazuje na to da provođenju ovih postupaka nije prethodila detaljna analiza tržišta kojom bi se uvjerilo u ekskluzivitet dobavljača.

Tokom pregovora o cijeni za lijek obinutuzumab, postignuto je sniženje jedinične cijene bez PDV-a za 62%, a za lijek trastuzumab 29%. Ovlašteni predstavnik ponuđača, tokom pregovora o cijeni, dao je obrazloženje da je obinutuzumab novi inovativni lijek, te da cijenu lijekova za tržište BiH određuje isključivo proizvođač. Odlukom o izboru najpovoljnijeg ponuđača od 11. 10. 2019. godine Zavod je izabrao ponuđača „ROCHE d.o.o.-ROCHE LTD“ Sarajevo sa kojim su obavljeni pregovori. Sa izabranim ponuđačem 15. 10. 2019. godine zaključen je ugovor za nabavku lijekova obinutuzumab u iznosu od 839.772 KM (bez PDV-a) i za lijek trastuzumab u iznosu od 7.545.250 KM (bez PDV-a).

Ugovori za nabavku lijekova pertuzumab i trastuzumaba zaključeni su u junu i oktobru 2019. godine, nakon isteka važećih ugovora iz prethodne godine (za pertuzumab 18. 5. 2019. godine, a za trastuzumab 16. 5. 2019. godine). **Konstatujemo da postupci javne nabavke nisu pokretani blagovremeno, pa su kasno zaključivani ugovori za koje su osigurana sredstva u Finansijskom planu, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.**

Za provođenje pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja zbog ekskluziviteta Zavod se odlučio na osnovu odredbi člana 21. stav 1, tačka c) Zakona o javnim nabavkama sa jednim kandidatom.

Kod provedbe ovih postupaka ne možemo potvrditi da je Zavod samo uvidom u Spisak lijekova na web-stranici Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH iscrpio sve mogućnosti istraživanja tržišta (da li postoji još proizvođača istog lijeka, pored proizvođača sa ekskluzivitetom koji je objavljen na portalu Agencije za lijekove i da li su zastupnici tog proizvođača registrovani na teritoriji BiH za prometovanje tim lijekom) za pokretanje odabranog postupka nabavke.

Uvidom u dokumentaciju vezanu za ugovore o javnim nabavkama lijekova i potrošnog medicinskog materijala konstatovali smo da je Zavod zaključivao anekse postojećih ugovora, jer postupci javnih nabavki za nabavku predmetnih lijekova i potrošnog materijala, nisu okončani. **Aneksi su zaključeni, iako Zakon o javnim nabavkama ne predviđa mogućnost zaključivanja aneksa postojećih ugovora.**

Također, konstatovali smo da su po određenim ugovorima za koje su zaključeni aneksi ostvarena prekoračenja u količinskom dijelu isporučениh lijekova u odnosu na osnovne zaključene ugovore, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH. Vezano za prekoračenja po ugovorima, Zavod je krajem 2019. godine, zaključio ugovor za nabavku softvera za javne nabavke, kako bi se omogućila kontrola potrošnje po zaključenim ugovorima, što je detaljnije pojašnjeno u tački 10. Izvještaja.

Slabosti u planiranju, kako zbog eksternih tako i internih razloga, imaju prožimajuće efekte na kašnjenje u pokretanju postupaka javnih nabavki, na njihovu realizaciju i kontrolu potrošnje. S tim u vezi, javne nabavke nisu se planirale sistemski, s obzirom na veliki broj izmjena Plana, provođenje velikog broja pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja zbog ekskluziviteta i hitnosti, bez prethodno detaljno ispitanog tržišta za njihovo pokretanje, a što je uslovalo i pogrešan odabir vrste postupka javne nabavke (odabir pregovaračkog postupka bez objave obavještenja), kasno otpočinjanje postupaka javnih nabavki koje nisu pratile osigurana sredstva u finansijskom planu za 2019. godinu, slaba realizacija Plana javnih nabavki (manje realizovano cca 20.000.000 KM od planiranih nabavki), kao i zaključivanje aneksa postojećih ugovora (zbog isteka ugovorenih količina lijekova), čime nije osigurano transparentno i efikasno provođenje javnih nabavki, u skladu sa članom 4. Zakona o budžetima u FBiH i članom 3. Zakona o javnim nabavkama. Također, Zavod je u Plan uvrštavao hitne pregovaračke postupke bez objave obavještenja o nabavci, iako se nije radilo o događaju koji se nije mogao predvidjeti i da se taj događaj nije mogao dovesti u vezu sa ugovornim organom, a što nije u skladu sa članom 21. stav 1) tačka d. Zakona o javnim nabavkama.

Preporuke:

- *Plan javnih nabavki zasnovati na stvarno iskazanim potrebama zdravstvenih ustanova te jasno definisati predmet i sredstva pojedinačnih nabavki;*
- *standardizirati i unaprijediti komunikaciju sa zdravstvenim ustanovama, putem standardiziranih obrazaca zahtjeva za pravovremeno iskazivanje potreba zdravstvenih ustanova;*
- *pregovaračke postupke bez objave obavještenja provoditi u slučajevima kada je to predviđeno Zakonom o javnim nabavkama i na način da postupku prethodi detaljna analiza tržišta;*
- *blagovremeno otpočeti postupke javnih nabavki, kako bi se njihova realizacija provodila u godini za koju su planirana sredstva, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.*

10. IT REVIZIJA U PROCESIMA NABAVKI LIJEKOVA I POTROŠNOG MATERIJALA, INOOSIGURANJA, RAZVOJA HCFIS-A I IMPLEMENTACIJA BH-DRG-A

Podrška procesu planiranja i nabavki lijekova i potrošnog materijala iz sredstava Fonda solidarnosti

U okviru zakonskih nadležnosti, Zavod vrši nabavku lijekova koji se finansiraju iz Fonda za sve zdravstvene ustanove u FBiH. Planiranje količine lijekova za nabavku vrši se na osnovu podataka o stanju zaliha u skladištu, koje se formiraju na osnovu dokumentacije uz fakture koje zdravstvene ustanove šalju do petnaestog dana u mjesecu za prethodni mjesec, što je, prema izjavama odgovornih, razlog nestašice lijekova.

Kako bi se riješila neažurnost, Zavod je pokušao iznaći rješenje u okviru softverskog rješenja trezorskog poslovanja, ali se nije usaglasio sa zdravstvenim ustanovama oko načina preuzimanja podataka i od toga se odustalo. Odlučeno je da se realizuje u okviru drugog softverskog rješenja praćenja javnih nabavki.

Podaci će se preuzimati iz otpremnica lijekova u skladišta zdravstvenih ustanova koje se odmah po isporuci lijekova dostavljaju Zavodu. Postupak javne nabavke softverskog rješenja za praćenje nabavki proveden je i krajem izvještajne godine zaključen je ugovor, sa rokom realizacije od 30 dana. U vrijeme vršenja konačne revizije implementacija softverskog rješenja bila je u fazi testiranja, a kasnilo se zbog okolnosti nastalih usljed pandemije COVID-19.

Zavod još nije implementirao softversko rješenje za obezbjeđenje podataka o potrošnji lijekova iz fonda solidarnosti, u cilju boljeg planiranja nabavki.

Podrška procesu inoosiguranja

U cilju informatizacije procesa primjene ugovora o socijalnom osiguranju, koje BiH ima zaključene sa drugim državama, Zavod je u prethodnom periodu pokušao angažovanjem svojih internih IT resursa da razvije softversko rješenje za obračun stvarnih troškova po ugovoru o socijalnom osiguranju sa Republikom

Hrvatskom, ali zbog kompleksnosti procesa od ovog se odustalo. Odlučeno je da se putem javne nabavke angažuje softverska firma za izradu projektnog zadatka i za razvoj softverskog rješenja, i za to su planirana sredstva u budžetu Zavoda za 2020. godinu. Zavod provodi nabavku samostalno zbog teškog postizanja konsenzusa oko zajedničkog finansiranja i detalja projekta. **Zavod je proveo dio aktivnosti na obezbjeđenju softverskog rješenja za podršku procesu inoosiguranja, ali će se ključne aktivnosti implementacije provesti u narednom periodu.**

Podrška trezorskom poslovanju

Zavod je u prethodnoj godini počeo sa primjenom softverskog rješenja za trezorsko poslovanje s ciljem bolje kontrole trošenja budžetskih sredstava putem godišnjeg i mjesečnog planiranja. Izvršava se na IT infrastrukturi Zavoda, a održavanje i podršku korisnicima pruža autor, odnosno vlasnik softverskog rješenja. Uvidom u implementirane kontrole softverskog rješenja uočili smo da postoji mogućost unosa godišnjih planova, mjesečnih operativnih planova, rezervisanja sredstava, praćenja raspoloživih sredstava, ali se ne ograničava unos za isplatu sredstava koja nisu planirana. Kao razlog nepostojanja ograničenja navedeno je da se sredstva za zdravstvene usluge ne mogu precizno planirati, a za odobrenje preraspodjele sredstava u Budžetu nadležan je Upravni odbor Zavoda, a za rebalans budžeta Parlament FBiH. **Zavod nije uspostavio programsku proceduru u softverskom rješenju, kojom se ograničava trošenje sredstava do iznosa planiranih sredstava, kako bi se ostvarila svrha poslovanja putem trezora: bolja kontrola trošenja budžetskih sredstava.**

HCFIS – Health Care Financial Information System

HCFIS je implementiran 2002. godine, u sklopu projekta „Osnovne bolničke službe“, a finansiran kreditom Svjetske banke kao jedinstveni informacioni sistem za vođenje evidencija o osiguranicima i finansijskim tokovima u ministarstvima, zavodima zdravstvenog osiguranja i zavodima za javno zdravstvo.

Softver je implementiran u osam kantonalnih zavoda u FBiH i u Zavodu. HCFIS je klijent server aplikacija razvijena korištenjem razvojnog alata (Borland Delphi), a kao baza je korišten Oracle 8i. Vlasnik izvornog koda softvera HCFIS je Federalno ministarstvo zdravstva, a zakonska nadležnost Zavoda je osiguranje vođenja jedinstvenog informacionog sistema obaveznog zdravstvenog osiguranja, u skladu sa članom 100. Zakona o zdravstvenom osiguranju. Zavod je u okviru svojih raspoloživih IT resursa osigurao izvjestan nivo podrške i manje izmjene na softveru u okviru istog razvojnog softverskog alata, dok razvoj softverske aplikacije nije riješen. Neriješeno pitanje razvoja rezultiralo je time da se dio funkcionalnosti softvera nedovoljno koristi, a za podršku izmijenjenim procesima koriste se nova softverska rješenja. Naprimjer, HCFIS raspolaže modulom za evidenciju potrošnje lijekova, a za kontrolu potrošnje lijekova sa esencijalne liste kantonalni zavodi koriste zasebna softverska rješenja. U međuvremenu je započeta i dijelom izvršena informatizacija drugih procesa u zdravstvu (primarne zdravstvene zaštite), za koje su postavljeni novi informatički standardi i ostvarene pretpostavke za povezivanje sa HCFIS-om.

Od prethodne revizije Zavod je organizovao nekoliko sastanaka sa IT osobljem – predstavnicima kantonalnih zavoda, koji su se izjasnili o potrebama daljnjeg korištenja i razvoja HCFIS-a. Prema prezentiranoj dokumentaciji, kantonalni zavodi nemaju jedinstven stav i viđenje razvoja HCFIS-a. Usvojen je zaključak na osnovu stavova većine, uz izuzeće jednog zavoda, da će se vršiti razvoj novih funkcionalnosti u okviru postojećeg tehnološkog rješenja, a da će se finansirati zajedničkim sredstvima. Zavod je pripremio prijedlog ugovora dogradnje HCFIS-a, koji još nijedan zavod nije potpisao.

Zavod i kantonalni zavodi kao korisnici HCFIS-a, u kojem se vode matične evidencije osiguranika za sedam kantona, još uvijek nisu riješili pitanje razvoja novih funkcionalnosti i njegov tehnološki razvoj kako bi mogao najbolje odgovoriti potrebama korisnika kao i novim tehnološkim zahtjevima.

BH-DRG (Diagnosis Related Groups sistem za podršku modelu plaćanja usluga za ležeće pacijente po izvršenim uslugama primjenom australskog modela obračuna)

Na IT infrastrukturi Zavoda instaliran je softver BH-DRG Grouper (DRG), sa namjenom podrške novom modelu obračuna i plaćanja bolničkih usluga za ležeće pacijente, po australskom modelu koji se primjenjuje

u Evropskoj uniji. Implementacija softvera je provedena u periodu 2010–2013. godina kroz IPA projekt EU (pod nazivom „Reforma financiranja sekundarne zdravstvene zaštite u Bosni i Hercegovini“) s ciljem uvođenja novog modela plaćanja zdravstvenim ustanovama za ležeće pacijente. Za realizaciju projekta Bosni i Hercegovini su dodijeljena kreditna sredstva u iznosu od 939.350 EUR. Projekat je provodilo Ministarstvo civilnih poslova BiH, a na entitetskim nivoima za FBiH nosioci projekta su Federalno ministarstvo zdravstva i Zavod, a za RS Republički zavod zdravstva. Implementacijski tim je izradio akcioni plan, kojim je predviđena dogradnja softvera za funkcionalnosti evidentiranja obračuna u bazu podataka, u svrhu korištenja podataka za razne analize, a istovremeno da se spriječi mogućnost manipulacije sa težinskim koeficijentima, kako bi se dobila povoljnija cijena usluge. Softver nije dograđen u okviru projekta zbog nedostatka sredstava. Pri završetku projekta, Zavodu je Ministarstvo civilnih poslova BiH ponudilo na potpis „Sporazum o prijenosu prava za puštanje u rad BH-DRG Groupera“, na koji su Federalno ministarstvo zdravstva i Zavod imali primjedbe, koje su mu dostavili. Kako odredbe nisu usaglašene, projekat je završen, a ugovor nije potpisan, čime je zaustavljena realizacija aktivnosti iz Akcionog plana reforme finansiranja sekundarne zdravstvene zaštite u BiH za FBiH. Neke od spornih odredbi na koje su Zavod i Ministarstvo zdravstva imali primjedbe su: daljnje održavanje i razvoj softvera (preuzimanje novih verzija softvera ili vlastiti razvoj), prenos odgovornosti za implementaciju i administriranje za područje FBiH na Ministarstvo i Zavod, koji ga zbog ograničenih ovlasti nisu u mogućnosti provesti, neprilagođenost softvera za obračun usluga između kantonalnih zavoda. Zavod je omogućio pristup softveru kantonalnim zavodima. Prema raspoloživoj dokumentaciji, DRG je od početka koristilo nekoliko kantonalnih zavoda, a na 31. 12. 2019. godine samo jedan (ZZO HNK).

U prethodnom periodu Zavod je organizovao sastanak predstavnika svih kantonalnih zavoda i Ministarstva civilnih poslova BiH, na kojem je konstatovano da je za punu primjenu modela obračuna zdravstvenih usluga potrebno da se završi informatizacija u zdravstvu, kao i da ga svi kantonalni zavodi počnu primjenjivati. Potrebna je i nadogradnja softvera na aktuelnu verziju australskog softvera na kom se temelji DRG.

Može se zaključiti da nisu preduzete sve potrebne aktivnosti kako bi se nastavila daljnja implementacija instaliranog softvera BH-DRG Grouper, za koji su utrošena značajna finansijska sredstva, te osiguralo održavanje i razvoj opreme na kojoj je instaliran, što, u konačnici, za posljedicu može imati prestanak njegovog rada.

Preporuke:

- ***nastaviti aktivnosti na poboljšanju softverske podrške procesu planiranja i potrošnje lijekova i potrošnog materijala iz Fonda solidarnosti;***
- ***nastaviti aktivnosti na iznalaženju adekvatnog rješenja za informatičku podršku procesu inoosiguranja;***
- ***u saradnji sa kantonalnim zavodima nastaviti aktivnosti na pronalasku rješenja za tehnološki razvoj HCFIS-a;***
- ***izvijestiti nadležno ministarstvo o statusu BH-DRG Grouper-a, kako bi se preduzele adekvatne aktivnosti na rješavanju tog statusa.***

11. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Zavod je 27. 7. 2020. godine dostavio komentar na Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2019. godinu. U njemu su navedena obrazloženja za date nalaze, koji se odnose na: popis obaveza i potraživanja, donošenje Finansijskog plana i Plana javnih nabavki (izmjene i dopune Plana javnih nabavki), provođenje postupaka javnih nabavki (lijek trastuzumab), kasno otpočinjanie postupaka javnih nabavki, javne nabavke koje nisu pratile osigurana sredstva u Finansijskom planu, provođenje hitnih pregovaračkih postupaka, ispitivanje tržišta prije pokretanja postupaka javnih nabavki, imenovanje Upravnog odbora, donošenje Strategije i mape procesa u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, trezorsko poslovanje, rad interne revizije, aktivnosti na prevenciji korupcije, usaglašavanje stanja potraživanja i obaveza po osnovu stvarnih i paušalnih troškova sa kantonalnim zavodima zdravstvenog osiguranja, vođenje potraživanja i obavezama po zemljama i kantonima u vanbilansnim evidencijama, kašnjenja u isporuci lijekova, aktiviranje bankovnih garancija usljed neizvršenja ugovornih obaveza, proceduru zaključivanja ugovora sa Raiffeisen bankom, iskazanu poziciju vrijednosnih papira (dionice Rudnika soli Tuzla), otpis obaveza prema poslodavcima po osnovu detašmana i po osnovu hemodijalize ino-osiguranika, zaključivanje aneksa postojećih ugovora za nabavku lijekova i potrošnog materijala, osiguranje tehnološkog razvoja HCFIS-a, informatičku podršku procesa ino-osiguranja i uspostavljanje programske procedure u softverskom rješenju kojom se ograničava unos sredstava do iznosa planiranih sredstava.

Obrazloženja, na osnovu dostavljene dokumentacije, koja smo prihvatili i ugradili u tekst Izvještaja odnose se na: poduzete aktivnosti Zavoda na donošenju Finansijskog plana i Plana javnih nabavki, prevenciju korupcije, zatvaranje bankovnog računa u Raiffeisen banci, kašnjenje u isporuci lijekova po zaključenim ugovorima, otpis obaveza prema poslodavcima po osnovu detašmana i hemodijalize ino-osiguranika, uspostavu programske procedure u softverskom rješenju kojim se ograničava trošenje sredstava do planiranih sredstava, informatičku podršku procesa ino-osiguranja, rješenje za tehnološki razvoj HCFIS-a i iskazanu poziciju vrijednosnih papira (dionice Rudnika soli Tuzla).

Obrazloženja koja nismo prihvatili odnose se na:

- **popis obaveza i potraživanja**, s obzirom na to da nije priložena dodatna dokumentacija kojom bi se uvjerali da je popis, kao kontrolna i korektivna aktivnost, izvršen na način da je utvrđeno stvarno stanje obaveza i potraživanja i usaglašeno sa knjigovodstvenim stanjem, s ciljem njihovog pravilnog iskazivanja u finansijskim izvještajima u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
- **usaglašavanje stanja potraživanja i obaveza po osnovu stvarnih i paušalnih troškova sa kantonalnim zavodima zdravstvenog osiguranja i vođenje potraživanja i obaveza po zemljama i kantonima u vanbilansnim evidencijama**, jer ne postoji adekvatna pomoćna evidencija u računovodstvu Zavoda, kao i da su konstatovani veliki neusaglašeni iznosi.
- **provođenje postupaka javnih nabavki (lijek trastuzumab), kasno otpočinjanie postupaka javnih nabavki, javne nabavke koje nisu pratile osigurana sredstva u Finansijskom planu, provođenje hitnih pregovaračkih postupaka, ispitivanje tržišta prije pokretanja postupaka javnih nabavki, aktiviranje bankovnih garancija usljed neizvršenja ugovornih obaveza, zaključivanje aneksa postojećih ugovora za nabavku lijekova i potrošnog materijala i osiguranje tehnološkog razvoja HCFIS-a**, jer nije osigurano transparentno i efikasno provođenje javnih nabavki u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o javnim nabavkama.

- imenovanje Upravnog odbora, donošenje Strategije i mape procesa, trezorsko poslovanje, rad interne revizije, s obzirom na to da Zavod nije dostavio obrazloženja o provedenim aktivnostima u periodu obavljanja revizije.

Navedena obrazloženja i dostavljena dokumentacija nisu bile dovoljno adekvatne kako bi uticale na utvrđene nalaze u Izvještaju.

Koordinatorica za reviziju

Mia Buljubašić

Tim za reviziju:

Meliha Baručija – voditeljica tima

Azra Bečić – članica tima

Derviša Harbaš – članica tima/IT revizorka

IV PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2019. godinu					
Naziv pravnog lica: Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine					
Opis	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (3-2)	Procenat (3/2x100)
		U tekućoj godini	U prethodnoj godini		
1	2	3	4	5	6
I PRIHODI (od 1 do 16)	181.308.000	186.545.477	175.694.307	5.237.477	102,89
PRIHODI OD POREZA (1+2+3+4+5+6+7+8)	150.788.000	153.960.874	144.050.651	3.172.874	102,10
1. Porez na dobit pojedinca i preduzeća	0	0	0	0	0
Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza)	0	0	0	0	0
Porezi na dobit preduzeća	0	0	0	0	0
Porez na dobit banaka i drugih finansijskih organizacija i društava za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeća	0	0	0	0	0
2. Doprinosi za socijalnu zaštitu	150.788.000	153.960.874	144.050.651	3.172.874	102,10
3. Porezi na plaću i radnu snagu	0	0	0	0	0
4. Porez na imovinu	0	0	0	0	0
5. Domaći porezi na dobra i usluge	0	0	0	0	0
6. Porez na dohodak	0	0	0	0	0
7. Prihodi od indirektnih poreza	0	0	0	0	0
8. Ostali porezi	0	0	0	0	0
NEPOREZNI PRIHODI (9+10)	20.000	1.319.237	643.361	1.299.237	
9. Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	0	999.073	487.986	999.073	
Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih institucija	0	0	0	0	0
Ostali prihodi od imovine		999.073	487.986	999.073	
Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0
Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0
Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	0	0	0	0	0
Prihodi od privatizacije	0	0	0	0	0
Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju	0	0	0	0	0
10. Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga, kazne i drugi prihodi	20.000	320.164	155.375	300.164	
Administrativne takse	0	0	0	0	0
Sudske takse	0	0	0	0	0
Komunalne naknade i takse	0	0	0	0	0
Ostale budžetske naknade i takse	0	0	0	0	0
Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima	0	0	0	0	0
Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)	6.000	318.683	143.580	312.683	
Neplanirane uplate – prihodi	14.000	1.481	11.795	-12.519	10,58
Novčane kazne	0	0	0	0	0
Drugi tekući prihodi	0	0	0	0	0
PRIMLJENI TRANSFERI I DONACIJE (od 11 do 16)	30.500.000	31.265.366	31.000.295	765.366	102,51
11. Primljeni tekući transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija	0	0	0	0	0
12. Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti	30.500.000	30.500.000	30.333.325	0	100,00

13.	Primljeni kapitalni transferi od inostranih vlada	0	0	0	0	0
14.	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova	0	0	0	0	0
15.	Kapitalni transferi iz nevladinih izvora	0	0	0	0	0
16.	Donacije		765.366	666.970	765.366	

	II RASHODI (od 1 do 7)	207.147.893	193.467.107	158.389.142	-13.680.786	93,40
1.	Plaće i naknade troškova zaposlenih	2.157.000	2.026.568	1.851.150	-130.432	93,95
	Bruto plaće i naknade plaća	1.964.000	1.865.694	1.707.554	-98.306	94,99
	Naknade troškova zaposlenih	193.000	160.874	143.596	-32.126	83,35
2.	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	211.000	201.047	179.679	-9.953	95,28
3.	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	202.949.893	191.239.492	156.358.313	-11.710.401	94,23
	Putni troškovi	45.000	42.747	34.516	-2.253	94,99
	Izdaci za energiju	45.000	41.838	41.296	-3.162	92,97
	Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	73.000	74.232	64.832	1.232	101,69
	Nabavka materijala i sitnog inventara	104.782.000	100.931.185	83.067.065	-3.850.815	96,32
	Izdaci za usluge prevoza i goriva	2.012.000	1.751.943	1.361.216	-260.057	87,07
	Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	700	630	840	-70	90,00
	Izdaci za tekuće održavanje	24.300	18.923	17.042	-5.377	77,87
	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	43.000	38.145	49.151	-4.855	88,71
	Ugovorene i druge posebne usluge	95.924.893	88.339.849	71.722.355	-7.585.044	92,09
4.	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	0	0	0	0	0
	Tekući transferi drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0
	Tekući transferi pojedincima	0	0	0	0	0
	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	0	0	0	0	0
	Subvencije javnim preduzećima	0	0	0	0	0
	Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima	0	0	0	0	0
	Subvencije finansijskim institucijama	0	0	0	0	0
	Tekući transferi u inostranstvo	0	0	0	0	0
	Drugi tekući rashodi	0	0	0	0	0
5.	Kapitalni transferi	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi pojedincima	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi javnim preduzećima	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi privatnim pred. i poduzetnicima	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi finansijskim institucijama	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi u inostranstvo	0	0	0	0	0
6.	Izdaci za kamate	0	0	0	0	0
	Kamate na pozajmice primljene kroz Državu	0	0	0	0	0
	Izdaci za inostrane kamate	0	0	0	0	0
	Kamate na domaće pozajmljivanje	0	0	0	0	0
	Izdaci za kamate vezane za dug po izdanim garancijama	0	0	0	0	0
7.	Tekuća budžetska rezerva	1.830.000				
	TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (I-II)	-25.839.893	-6.921.630	17.305.165	18.918.263	
	III TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA					
1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	0	0
	Primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	0	0
	Primici od prodaje federalnih robnih rezervi	0	0	0	0	0
	Ostali kapitalni primici	0	0	0	0	0
2.	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	180.000	19.365	25.812	-160.635	10,76
	Nabavka zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada	0	0	0	0	0

	Nabavka građevina	0	0	0	0	0
	Nabavka opreme	180.000	19.365	19.825	-160.635	10,76
	Nabavka ostalih stalnih sredstava	0	0	0	0	0
	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava			5.987	0	
	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	0	0	0	0	0
	NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (2-1)	180.000	19.365	0	-160.635	10,76
	A. NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT (Tekući suficit/deficit – Neto nabavka stalnih sredstava)	-26.019.893	-6.940.995	17.305.165	19.078.898	26,68
	IV TRANSAKCIJE U FINANSIJSKOJ IMOVINI	0	0	0	0	0
1.	Primici od finansijske imovine	0	0	0	0	0
	Primljene otplate od pozajmljivanja drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0
	Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama	0	0	0	0	0
	Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima	0	0	0	0	0
	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeća	0	0	0	0	0
	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća i u zajedničkim ulaganjima	0	0	0	0	0
	Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja	0	0	0	0	0
	Primljene otplate od pozajmljivanja u inostranstvo	0	0	0	0	0
2.	Izdaci za finansijsku imovinu	0	0	0	0	0
	Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0
	Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i privatnim preduzećima	0	0	0	0	0
	Pozajmljivanje javnim preduzećima	0	0	0	0	0
	Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeća	0	0	0	0	0
	Izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima	0	0	0	0	0
	Ostala domaća pozajmljivanja	0	0	0	0	0
	Pozajmljivanje u inostranstvo	0	0	0	0	0
	B. NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (1-2)	0	0	0	0	0
	V TRANSAKCIJE U FINANSIJSKIM OBAVEZAMA	0	0	0	0	0
1.	Primici od zaduživanja	0	0	0	0	0
	Primici od dugoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0
	Zajmovi primljeni kroz Državu	0	0	0	0	0
	Primici od inostranog zaduživanja	0	0	0	0	0
	Primici od domaćeg zaduživanja	0	0	0	0	0
	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0
	Zajmovi primljeni kroz Državu	0	0	0	0	0
	Primici od inostranog zaduživanja	0	0	0	0	0
	Primici od domaćeg zaduživanja	0	0	0	0	0
2.	Izdaci za otplate dugova	0	0	0	0	0
	Otplate dugova primljenih kroz Državu	0	0	0	0	0
	Vanjske otplate	0	0	0	0	0
	Otplate domaćeg pozajmljivanja	0	0	0	0	0
	Otplate unutarnjeg duga	0	0	0	0	0
	Otplate duga po izdatim garancijama	0	0	0	0	0
	Otkup duga	0	0	0	0	0
	C. NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (1-2)	0	0	0	0	0
	UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (A+B+C)	-26.019.893	-6.940.995	17.305.165	19.078.898	26,68

Rukovodstvo je Godišnji izvještaj o izvršenju finansijskog plana za 2019. godinu odobrilo 27. 2. 2020. godine.

**Direktorica
Vlatka Martinović**

Bilans stanja na 31. 12. 2019. godine			
Naziv pravnog lica: Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine			
Opis	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procenat (2/3)x100
1	2	3	4
I AKTIVA			
A. Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (1+...+8)	57.601.077	73.350.637	79
1. Novčana sredstva i plemeniti metali	41.271.769	57.679.663	72
2. Vrijednosni papiri	108.843	108.843	100,0
3. Kratkoročna potraživanja	588.128	819.942	72
4. Kratkoročni plasmani	0	0	0
5. Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	0	0	0
6. Zalihe materijala i robe	0	0	0
7. Zalihe sitnog inventara	0	0	0
8. Kratkoročna razgraničenja	15.741.180	14.851.032	106
B. Stalna sredstva (11+14+17+18)	1.924.277	1.982.672	97
9. Stalna sredstva	2.939.972	2.905.390	101
10. Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	1.124.538	1.031.561	109
11. Neotpisana vrijednost stalnih sredstava (9-10)	1.815.434	1.873.829	97
12. Dugoročni plasmani	0	0	0
13. Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana	0	0	0
14. Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (12-13)	0	0	0
15. Vrijednosni papiri	57.601.077	73.350.637	79
16. Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira	41.271.769	57.679.663	72
17. Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira (15-16)	0	0	0
18. Dugoročna razgraničenja	588.128	819.942	72
UKUPNO AKTIVA (A+B)	59.525.354	75.333.309	79
II PASIVA			
C. Kratkoročne obaveze i razgraničenja (19+...+24)	34.737.397	46.127.769	75,3
19. Kratkoročne tekuće obaveze	34.737.223	46.124.684	75,3
20. Obaveze po osnovu vrijednosnih papira	0	0	0
21. Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	0
22. Obaveze prema zaposlenicima	0	0	0
23. Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	0	0	0
24. Kratkoročna razgraničenja	174	3.085	5,6
D. Dugoročne obaveze i razgraničenja (25+26+27)	0	0	
25. Dugoročni krediti i zajmovi	0	0	0
26. Ostale dugoročne obaveze	0	0	0
27. Dugoročna razgraničenja	0	0	0
E. Izvori stalnih sredstava (28+29+30+31-32)	24.787.957	29.205.540	84,9
28. Izvori stalnih sredstava	1.815.434	1.873.829	96,9
29. Ostali izvori sredstava	108.843	108.843	100,0
30. Izvori sredstava rezervi	20.373.737	6.985.254	291,7
31. Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	2.489.943	20.237.614	12,3
32. Neraspoređeni višak rashoda nad приходima	0	0	0
UKUPNO PASIVA (C+D+E)	59.525.354	75.333.309	79,0

Rukovodstvo je Bilans stanja na 31. 12. 2019. godine odobrilo 27. 2. 2020. godine.

Direktorica
Vlatka Martinović

Izveštaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine		
Naziv pravnog lica: Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine		
Redni broj	Pozicija	Iznos u KM
1	2	3
	I NOVČANI PRIMICI	
1	Prihodi (od 2 do 6)	185.568.096
2	Prihodi od poreza	153.980.239
3	Neporezni prihodi	322.492
4	Tekući transferi (transferi i donacije)	31.265.365
5	Kapitalni transferi	0
6	Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	0
7	Kapitalni primici i transferi (8)	0
8	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	0
9	Finansiranje (od 10 do 12)	0
10	Primici od finansijske imovine	0
11	Primici od dugoročnog zaduživanja	0
12	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0
13	UKUPNI NOVČANI PRIMICI (1 + 7 + 9)	185.568.096
	II NOVČANE ISPLATE	
15	Rashodi (od 16 do 21)	201.956.625
16	Plaće i naknade troškova zaposlenih	2.026.568
17	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	201.047
18	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	199.729.010
19	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	0
20	Kapitalni transferi	0
21	Izdaci za kamate	0
22	Kapitalni izdaci (redni broj 23)	19.365
23	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	19.365
24	Finansiranje (25 + 26)	0
25	Izdaci za finansijsku imovinu	0
26	Izdaci za otplate dugova	0
27	UKUPNE NOVČANE ISPLATE (15 + 22 + 24)	201.975.990
28	NETO NOVČANI PRIMICI / ISPLATE (13 - 27) ili (27 - 13)	-16.407.894
29	SALDO GOTOVINE NA POČETKU GODINE	57.679.663
	SALDO GOTOVINE NA KRAJU GODINE (28 + 29)	41.271.769

Rukovodstvo je Izveštaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2019. godine odobrilo 27. 2. 2020. godine.

Direktorica
Vlatka Martinović